

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

**SKUPNO DVOLETNO POROČILO O IZVAJANJU
ZAKONA O DOSTOPU DO INFORMACIJ JAVNEGA
ZNAČAJA ZA LETI 2019 IN 2020**

Junij 2021

POVZETEK

Vlada Republike Slovenije (Vlada RS) vsaki dve leti sprejme skupno dvoletno poročilo o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ). V skladu s tretjim odstavkom 37. člena ZDIJZ so državni organi in organi lokalnih skupnosti zavezani poslati letne statistične podatke o postopkih Ministrstvu za javno upravo, ki za Vlado RS pripravi skupno dvoletno poročilo.

V letu 2019 so državni organi in organi lokalnih skupnosti rešili skupno 7277 zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja. V letu 2020 je bilo rešenih skupno 6232 zahtev. Državni organi so v letu 2019 rešili 78,3 odstotka vseh zahtev, (organi lokalnih skupnosti pa 21,7 odstotka), v letu 2020 pa 79,5 odstotka vseh zahtev (organi lokalnih skupnosti pa 20,5 odstotka vseh zahtev). V večini primerov gre za zahteve za dostop do informacij javnega značaja. Zahtev za ponovno uporabo je v zadnjih letih vedno manj, kar pripisujemo bolj proaktivni objavi odprtih podatkov na nacionalnem portalu OPSI, kar pomeni, da so podatki na voljo za prosto uporabo brez registracije ali postopka.

Večina zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja je bila ugodno rešena (prosilci so zahtevane informacije prejeli v celoti). V letu 2019 je bil ta delež 64 odstotkov, v letu 2020 pa 65 odstotkov. Sledijo jim delno ugodene zahteve, nato zahteve, ki so v celoti zavrjene, in druge odločitve, kamor se uvrščajo zavržene ali odstopljene zahteve oziroma ustavljeni postopki ali zahteve, ki so še v postopku reševanja.

Absolutno število zahtev prosilcev se je v letu 2020 zmanjšalo v primerjavi z letom 2019 (za 1045 zahtev). Razloge gre iskati v vedno bolj proaktivni objavi podatkov zavezancev na spletu, kar pomeni, da prosilci iskane podatke poiščejo tam. Med razloge za takšno stanje pa lahko uvrstimo tudi pandemijo covid-19.

Tudi v letih 2019 in 2020 je najpogostejši razlog za delno zavrnitev zahteve za dostop do informacij javnega značaja po ZDIJZ osebni podatek. Najpogostejši razlog za popolno zavrnitev zahteve pa dejstvo, da organ ni razpolagal z zahtevano informacijo.

Zaračunavanje stroškov v zvezi z dostopom do informacij javnega značaja je bilo minimalno, kar je posledica zakonske določbe, po kateri lahko organ zaračuna stroške samo, kadar ti presegajo 20 evrov (cena 1 kopije formata A4 je 0,06 evra). Z novelo ZDIJZ-E je odpadla možnost zaračunavanja cene za ponovno uporabo, konec leta 2017 pa je prenehala veljati tudi izjemoma podaljšana možnost zaračunavanja cene za določene zbirke podatkov.

Informacijski pooblaščenec je v letu 2019 izdal 191 odločb, ki se nanašajo na pritožbe zoper odločitve državnih organov in organov lokalnih skupnosti v zvezi z dostopom in ponovno uporabo informacij javnega značaja, v letu 2020 pa 202 odločbi. V večini primerov je informacijski pooblaščenec zavrnil pritožbe prosilcev, in sicer v 92 primerih v letu 2019 (48 odstotkov vseh odločitev) in v letu 2020 v 94 primerih (46 odstotkov odločitev).

Ministrstvo za javno upravo, ki je resorno ministrstvo, pristojno za področje transparentnosti in dostopa do informacij javnega značaja, je opravljalo svoje naloge s področja izvajanja zakonodaje, svetovanja in izobraževanja. V okviru Upravne akademije je organiziralo usposabljanja za javne uslužbence v zvezi z izvajanjem postopkov po ZDIJZ. Leta 2019 je na podlagi ugotovitev inšpekcijskih nadzorov skupaj z Informacijskim pooblaščenecem organiziralo usposabljanje v zvezi z aktualno problematiko izvajanja ZDIJZ. Posebno pozornost je namenilo odpiranju podatkov javnega sektorja, predvsem na nacionalnem portalu odprtih podatkov Slovenije – OPSI, katerega namen je na enem mestu zagotoviti objavo javno dostopnih zbirk podatkov in na drugi strani spodbujati njihovo uporabo. Ministrstvo za javno upravo je tudi aktivno sodelovalo pri aktivnostih Stičišča odprtih podatkov Slovenije (OPSI Hub), ki je bilo ustanovljeno v začetku leta 2020.

Kazalo

1	UVOD	4
2	TRANSPARENTNOST INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA IN DOSTOP DO NJIH	5
2.1	SPLOŠNO O TRANSPARENTNOSTI DELOVANJA ORGANOV	5
2.2	ZAKONODAJNI OKVIR DOSTOPA DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA	5
2.3	TRANSPARENTNOST PORABE JAVNIH SREDSTEV	6
2.4	OBVEZNOSTI PODJETIJ POD PREVLAJUJOČIM VPLIVOM OSEB JAVNEGA PRAVA	7
2.5	PROAKTIVNA OBJAVA INFORMACIJ NA PODROČNIH PORTALIH	7
2.5.1	<i>Register zavezancev za informacije javnega značaja - RZIIZ</i>	7
2.5.2	<i>Objava transakcij javnega sektorja - TZIJZ</i>	7
2.5.3	<i>Aplikacija za prikaz porabe javnega denarja – Erar</i>	7
2.5.4	<i>Portal javnih naročil in elektronsko javno naročanje – eNAROČANJE in Statist</i>	8
2.5.5	<i>Spletna objava proračuna Republike Slovenije</i>	8
2.5.6	<i>Objava finančnih poročil o financiranju volilnih kampanj in političnih strank – JVRK</i>	8
2.5.7	<i>Proaktivna objava podatkov o plačah v javnem sektorju – Portal plač</i>	8
2.5.8	<i>Spletna objava dokumentacije iz javnih razpisov – Javne objave</i>	8
2.6	PODATKI INŠPEKTORATA ZA JAVNI SEKTOR O NADZORU NAD IZVAJANJEM ZDIJZ	9
2.7	PORTAL OPSI IN ODPIRANJE PODATKOV JAVNEGA SEKTORJA	10
2.8	PREGLED USPOSABLJANJ IN DOGODKOV S PODROČJA ODPRTIH PODATKOV	11
2.8.1	<i>Podatki o usposabljanjih s področja ZDIJZ</i>	11
2.8.2	<i>Podatki o dogodkih s področja odprtih podatkov</i>	11
2.9	OSREDNJE SPLETNO MESTO DRŽAVNE UPRAVE GOV.SI	12
2.10	SODELOVANJE JAVNOSTI PRI SPREJEMANJU ODLOČITEV	12
2.11	MEDNARODNO SODELOVANJE	13
2.12	OPEN DATA DIREKTIVA (EU) 2019/1024	14
3	STATISTIKA O IZVAJANJU ZDIJZ ZA LETI 2019 IN 2020	15
3.1	ZAVEZANCI ZA ODDAJO LETNEGA POROČILA	15
3.2	ZAHTEVE ZA DOSTOP IN PONOVO UPORABO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA	15
3.2.1	<i>Pregled rešenih zahtev</i>	15
3.2.2	<i>Pregled v celoti ugodenih, delno ugodenih in v celoti zavrženih zahtev</i>	16
3.2.3	<i>Pregled razlogov za zavrnitev zahtev pri delno ugodenih in v celoti zavrženih zahtevah</i>	17
3.2.4	<i>Zaračunavanje materialnih stroškov in cene ponovne uporabe</i>	18
4	PRITOŽBENI POSTOPKI NA PODROČJU ZDIJZ ZA LETI 2019 IN 2020	19
4.1	PREGLED VLOŽENIH PRAVNIH SREDSTEV ZOPER ODLOČITVE ZAVEZANIH ORGANOV	19
4.2	ODLOČBE INFORMACIJSKEGA POOBLAŠČENCA	20
4.2.1	<i>Ugoditev pritožbi v celoti (A – tabela 7)</i>	21
4.2.2	<i>Delno ugodeno/delno zavrjeno (B - tabela 7)</i>	23
4.2.3	<i>Vrnjeno v ponovno odločanje (C – tabela 7)</i>	23
4.2.4	<i>Zavrnitev pritožbe v celoti (D – tabela 7)</i>	23
5	SODNA STATISTIKA NA PODROČJU ZDIJZ ZA LETI 2019 IN 2020	26
5.1	ODLOČBE UPRAVNEGA SODIŠČA RS	26
6	PREGLED SODNE PRAKSE NA PODROČJU ZDIJZ ZA LETI 2019 IN 2020	28
6.1	SODBE UPRAVNEGA SODIŠČA	28
6.1.1	<i>Izdane v letu 2019</i>	28
6.1.2	<i>Izdane v letu 2020</i>	38
6.2	SODBA VRHOVNEGA SODIŠČA RS	42
6.3	SODBE USTAVNEGA SODIŠČA RS IN SODIŠČA EVROPSKE UNIJE	42

1 UVOD

Državni organi in organi lokalnih skupnosti morajo v zvezi z vodenjem postopkov glede informacij javnega značaja pripraviti letno poročilo o izvajanju Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljnjem besedilu: ZDIJZ)¹ za preteklo leto in ga do 31. januarja predložiti Ministrstvu za javno upravo, ki je pristojno za področje dostopa do informacij javnega značaja.

Vlada Republike Slovenije za obdobje dveh let sprejme skupno poročilo o izvajanju ZDIJZ na podlagi prejetih poročil državnih organov in organov lokalnih skupnosti ter ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v seznanitev.

Vsebina poročila je določena v 28. členu Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (v nadaljnjem besedilu: uredba).²

Letno poročilo mora vsebovati:

- naziv in sedež organa;
- oznako leta, na katero se poročilo nanaša;
- število vloženih zahtev za dostop oziroma ponovno uporabo informacij javnega značaja;
- število ugodenih zahtev za dostop oziroma ponovno uporabo informacij javnega značaja, vključno z navedbo morebitne zaračunljivosti in pogojev (cena in drugi pogoji);
- število zavrnjenih zahtev za dostop oziroma ponovno uporabo informacij javnega značaja z navedbo razlogov za vsako zavrnitev;
- število vloženih pritožb in izdanih odločb po pritožbah z opisom odločitve ter z navedbo razlogov za sprejeto odločitev ob ponovni zavrnitvi razkritja informacije;³
- število sproženih upravnih sporov zoper dokončne odločbe ter v primeru molka organa;
- število in seznam prejetih sodnih odločb, s katerimi je bilo ugodeno tožbi prosilca v upravnem sporu, vključno z navedbo razlogov, na katerih temelji odločitev sodišča;
- skupno število zbirk podatkov in seznam tistih zbirk podatkov, ki v skladu z zakonom pomenijo odprte podatke za namen ponovne uporabe (stanje ob koncu poročevalskega obdobja).

Za pripravo skupnega letnega poročila v letih 2019 in 2020 je bilo zavezanih 418 organov.

Skupno poročilo za leto 2019 in leto 2020 je sestavljeno iz dveh delov. V prvem delu (poglavje 2) so predstavljene glavne aktivnosti s področja informacij javnega značaja, v drugem delu (poglavje 3, 4 in 5) pa je predstavljeno poročilo o vodenju upravnih postopkov po ZDIJZ, ki vsebuje statistiko za leti 2019 in 2020 o postopkih na prvi in drugi stopnji v zvezi z zahtevami za dostop do informacij javnega značaja in zahtevami za ponovno uporabo podatkov javnega sektorja. V nadaljevanju je prikazana tudi sodna praksa (poglavje 6).

¹ [Zakon o dostopu do informacij javnega značaja](#) (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15 in 7/18).

² [Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja](#) (Uradni list RS, št. 24/16).

³ Ob v uredbi navedenih obveznih vsebinah letnega poročila letošnje dvoletno poročilo vsebuje še dodatek, na podlagi prejetih informacij zavezancev po ZDIJZ o razlogih za odločitev IP RS, da je pritožbi zoper odločitev organov ugodil (delno ali v celoti) oziroma vrnil zadevo v ponovno odločanje.

2 TRANSPARENTNOST INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA IN DOSTOP DO NJIH

2.1 SPLOŠNO O TRANSPARENTNOSTI DELOVANJA ORGANOV

Odprto in pregledno delovanje javne uprave zagotavlja, da javnost lahko spremlja delo javnih organov, vpliva na delo organov s sodelovanjem v postopkih odločanja in nosilce odločitev lahko pozove k sprejemanju odgovornosti.

Transparentnost delovanja organov javnega sektorja se kaže prek:

- možnosti spletnega dostopa javnosti do podatkov iz javnih evidenc;
- proaktivnega razširjanja informacij s strani organov;
- sodelovanja javnosti pri sprejemanju predpisov;
- transparentnosti porabe javnih sredstev;
- omogočanja dostopa do informacij javnega značaja na podlagi individualne zahteve;
- proaktivnega odpiranja podatkov in omogočanja ponovne uporabe podatkov javnega sektorja.

Ministrstvo za javno upravo (v nadaljnjem besedilu: MJU ali ministrstvo) je pristojno za področje dostopa do informacij javnega značaja in na podlagi 32. člena ZDIJZ opravlja spodbujevalne in razvojne naloge za transparentno in odprto delovanje organov javnega sektorja.

Delovne naloge ministrstva s področja dostopa do informacij javnega značaja zajemajo:

- svetovanje in pripravo pisnih pravnih mnenj za organe zavezance in prosilce;
- pripravo dvoletnega skupnega letnega poročila vlade o izvajanju ZDIJZ;
- pripravo predlogov predpisov s področja informacij javnega značaja;
- pripravo in izvedbo seminarjev in izobraževanj s področja ZDIJZ.

Več informacij na spletni strani GOV.SI: <https://www.gov.si teme/informacije-javnega-znacaja/>.

2.2 ZAKONODAJNI OKVIR DOSTOPA DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

[Zakon o dostopu do informacij javnega značaja](#) (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15 in 7/18; ZDIJZ) je temeljni zakon, ki pomeni podlago za odprto in pregledno delovanje vlade, državnih organov, organov javne uprave in tudi širšega javnega sektorja.

ZDIJZ postavlja dve zavezi organom javnega sektorja:

- proaktivno razširjati javne podatke, s katerimi razpolagajo, in
- omogočati dostop do informacij in ponovno uporabo podatkov na podlagi individualnih zahtev.

Podzakonski predpis, ki ureja to področje, je [Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja](#) (Uradni list RS, št. 24/16; uredba).

Javnost in odprtost delovanja sta predpisani za državne organe, organe lokalnih skupnosti, javne agencije, javne sklade in druge osebe javnega prava, nosilce javnih pooblastil in izvajalce javnih služb, v določenem ožjem obsegu pa zavezujeta tudi gospodarske družbe, v katerih ima večinski delež država ali samoupravna lokalna skupnost oziroma druga oseba javnega prava.

Najpreprostejši in najneposrednejši način dostopa do informacij je mogoče zagotoviti z objavo informacij na svetovnem spletu. Informacije javnega značaja, ki jih morajo organi objaviti na svetovnem spletu, so določene v 10. členu ZDIJZ. Zlasti gre za veljavne predpise, predloge predpisov in prečiščena besedila predpisov z delovnega področja organa. Obveznost objave velja tudi za programe, strategije, stališča, mnenja in navodila, ki so splošnega pomena in pomembna za poslovanje organa oziroma odločanje organa o pravicah in obveznostih fizičnih in pravnih oseb ter za informacije o njegovih dejavnosti in storitvah. Na spletnih straneh je treba objavljati tudi objave in razpisno dokumentacijo v zvezi z oddajo javnih naročil – ti dokumenti se objavljajo na portalu javnih naročil. Informacije so dostopne na spletnih straneh posameznih organov ali enotnih državnih portalih.

V upravnem postopku po ZDIJZ, na podlagi vloge prosilca, pooblaščen oseba ob upoštevanju 5.a in 6. člena ZDIJZ sprejme odločitev, ali in v kolikšni meri je neki dokument dostopen javnosti. V navedenih

členih so določene izjeme od dostopa dokumenta javnosti zaradi zavarovanja zasebnih oziroma javnih interesov (npr. tajni podatki, osebni podatki, varstvo informacij, če sodni ali upravni postopek še ni končan).

Ne glede na morebitni obstoj izjeme od dostopa po 5.a ali prvem odstavku 6. člena ZDIJZ pa mora organ prosilcu dati informacije, kadar gre za podatke, ki se nanašajo na: a) porabo javnih sredstev, b) opravljanje javne funkcije oziroma delovno razmerje javnega uslužbenca ali c) podatke glede emisij v okolje, odpadkov, nevarnih snovi in druge podatke, za katere tako določa zakon, ki ureja varstvo okolja (tako imenovana izjema od izjem na podlagi tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ).

Organ prve stopnje mora odločitev po ZDIJZ sprejeti v 20 delovnih dneh. V primeru molka organa se šteje, da je dostop zavrnil. Nadzorni organ na področju dostopa do informacij javnega značaja je Informacijski pooblaščenec Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: IP). Prosilec lahko zoper odločbo organa prve stopnje vloži pritožbo pri IP. Zoper odločitev IP je mogoče sprožiti upravni spor pred Upravnim sodiščem Republike Slovenije. Odločitve IP in praviloma tudi Upravnega sodišča Republike Slovenije so objavljene na spletu.

2.3 TRANSPARENTNOST PORABE JAVNIH SREDSTEV

ZDIJZ je ključni akt, ki zagotavlja odprto in transparentno delovanje javnih organov. S sistemskega vidika je tako imenovana proaktivna transparentnost med bistvenimi dejavniki javnega nadzora nad zakonitostjo delovanja organov javnega sektorja in njihove uporabe javnih sredstev ter zaradi navedenega tudi med najpomembnejšimi orodji za omejevanje korupcijskih tveganj.

Novela zakona iz leta 2005 ([ZDIJZ-A](#)) je bila zelo pomembna z vidika zagotavljanja večje transparentnosti porabe javnih sredstev. Zagotovila je, da morajo biti informacije o porabi javnih sredstev vedno javno dostopne. Novela zakona iz leta 2014 ([ZDIJZ-C](#)) je razširila krog zavezanih organov na družbe, ki so v lasti države, občin in drugih teles javnega prava. Novela zakona iz leta 2015 ([ZDIJZ-E](#)) je pomenila prenos direktive EU iz leta 2013 o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja in zavezala organe, da so proaktivni pri odpiranju informacij javnega sektorja.

Pomembno je poudariti tudi zavezo javnih naročnikov, da morajo objavljati pogodbe o izvedbi javnih naročil na portalu javnih naročil. Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) določa obveznost tudi glede evidenčnih naročil, kjer je treba enkrat letno objaviti ne samo statističnih podatkov, temveč za vse pogodbe nad 10.000 evrov tudi, komu so bile oddane, kaj je predmet in za kakšen denar.

V zvezi s tem je treba opozoriti, da učinkovito sodelovanje z drugimi organi, kot so Informacijski pooblaščenec Republike Slovenije, Komisija za preprečevanje korupcije Republike Slovenije, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Uprava Republike Slovenije za javna plačila, nevladne organizacije in mediji ter drugi pomembni deležniki, bistveno pripomore k razvoju in izvajanju ukrepov na tem področju.

2.4 OBVEZNOSTI PODJETIJ POD PREVLAJUJOČIM VPLIVOM OSEB JAVNEGA PRAVA

Novela [ZDIJZ-C](#) je kot nove zavezanke za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja v določenem delu zavezala tudi podjetja pod prevladujočim vplivom države, občin in/ali drugih oseb javnega prava. Eden od glavnih ciljev zakona je bil, da se z večjo transparentnostjo pri sklepanju poslov pripomore k učinkovitejšemu upravljanju premoženja in finančnih sredstev poslovnih subjektov pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, predvsem gospodarskih družb v lasti države. Zakonodajalec je pri določitvi obveznosti po ZDIJZ-C ustrezno sledil načelu sorazmernosti za podjetja pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava tako, da je ožje opredelil, kaj spada v okvir informacij javnega značaja, in določil minimalni nabor osnovnih podatkov iz pogodb, ki naj bi bili praviloma javni (ob tem je preostala vsebina lahko poslovna skrivnost). S tem zakonska določila spoštujejo načelo sorazmernosti. Temu je pritrdilo tudi ustavno sodišče.⁴

Na podlagi ZDIJZ morajo tako zavezana podjetja pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava na spletu objavljati osnovne podatke iz pogodb o izdatkih, ki se nanašajo na donatorske, sponzorske, svetovalne in druge avtorske ali intelektualne storitve. Navedene družbe morajo objavljati štiri osnovne vrste podatkov: pogodbena vrednost in vrednost posameznih izplačil, vrsta pogodbe, podatki o prejemniku ter datum in trajanje posla (enajsti odstavek 10.a člena ZDIJZ). Dodatno so podjetja pod prevladujočim vplivom države zavezana objavljati tudi podatke o prejemkih in bonitetah vodstvenih oseb⁵.

2.5 PROAKTIVNA OBJAVA INFORMACIJ NA PODROČNIH PORTALIH

Na podlagi ZDIJZ so javno dostopni vsi podatki o porabi javnih sredstev, torej tudi podatki o izdatkih ministrstev in vlade. Navedene podatke organi proaktivno objavljajo, kar pomeni, da je na določenih namenskih portalih vsakodnevno mogoče pogledati v finančne transakcije posameznega organa javnega sektorja.

2.5.1 Register zavezancev za informacije javnega značaja - RZIJZ

Register zavezancev za informacije javnega značaja ([RZIJZ](#)), ki ga upravlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve ([AJPES](#)), ponuja pregled nad vsemi institucijami oziroma poslovnimi subjekti, ki uporabljajo javna sredstva (državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in drugi subjekti javnega prava, imetniki javnih in ponudniki javnih storitev) ali delujejo s sredstvi, ki so v lasti države ali občin (podjetja v veliki meri v lasti države ali občin). Informacije iz registra so na voljo brezplačno, brez registracije in tudi za ponovno uporabo (format XML).

2.5.2 Objava transakcij javnega sektorja - TZIJZ

[Uprava Republike Slovenije za javna plačila](#) v skladu z 10. členom ZDIJZ spletno objavlja transakcije javnih institucij in drugih zavezancev za dostop do informacij javnega značaja. Spletna aplikacija [TZIJZ](#) ponuja vpogled v javne informacije o transakcijah, ki jih izvajajo javne gospodarske ustanove, javne korporacije, poslovni subjekti, ki so 100-odstotno v lasti subjektov javnega sektorja, in drugi uporabniki proračunskih sredstev, ki so registrirani v registru zavezancev za informacije javnega značaja. UJP pridobi podatke o transakcijah iz lastnih evidenc; podatki o transakcijah drugih subjektov se pridobijo od komercialnih bank, po katerih ti poslujejo.

2.5.3 Aplikacija za prikaz porabe javnega denarja – Erar

Aplikacija [Erar](#), ki jo [vodi Komisija za preprečevanje korupcije](#) Republike Slovenije, ponuja vpogled v transakcije javnih institucij in družb v lasti države ter občin, ki se nanašajo na blago in storitve, plače, socialne prejemke, pokojnine, subvencije, štipendije itd. Javna osvetlitev toka denarja med javnim in zasebnim sektorjem povečuje odgovornost nosilcev javnih funkcij za smotno in učinkovito porabo javnih sredstev, omogoča argumentirano razpravo o sprejetih in načrtovanih investicijah ter zmanjšuje

⁴ Odločba ustavnega sodišča št. U-I-52/16-17 z dne 12. 1. 2017, dostopna na: <http://odlocitve.us-rs.si/si/odlocitev/US31079>.

⁵ Brošura ZDIJZ-C: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/STIPS/Transparentnost/Razno/Brosura-ZDIJZ-C-april-2014.pdf>

tveganja za slabo upravljanje, zlorabo oblasti, predvsem pa omejuje sistemsko korupcijo, nepošteno konkurenco in klientelizem.

2.5.4 Portal javnih naročil in elektronsko javno naročanje – eNAROČANJE in Statist

Na [portalu za javna naročila](#) se objavljajo informacije javnega značaja iz pogodb, koncesij in javno-zasebnih partnerstev. Dodatno transparentnost omogoča rešitev [STATIST](#), ki zagotavlja celovito, neposredno in prilagojeno objavo informacij o javnih naročilih, oddanih v Republiki Sloveniji. STATIST vsebuje vse informacije o javnih naročilih, dodeljenih od 1. januarja 2013. Aplikacija za izbrani časovni okvir prikaže pogodbene vrednosti, deset največjih naročnikov in deset največjih ponudnikov ter, katera so najpogosteje oddana naročila v skladu s predmetom in pravno podlago. Podatki se lahko izvozijo v obliki CVS, ki omogoča analize in nadaljnjo ponovno uporabo.

2.5.5 Spletna objava proračuna Republike Slovenije

Spletno mesto [državni proračun](#) – interaktivni grafični prikaz podatkov, ki je bilo vzpostavljeno januarja 2020, omogoča tekoče spremljanje prihodkov in odhodkov državnega proračuna, vsebuje pa tudi podrobnejše informacije o posameznih projektih, ki so financirani ali sofinancirani iz državnega proračuna. Prikaz uporabniku omogoča podrobnejši vpogled v posamezni segment proračunske porabe, omogoča pa tudi iskanje podatkov glede na regijo, občino in vrednost projekta. Gre za velik korak k večji transparentnosti in učinkovitosti porabe proračunskih sredstev. Spletno mesto je del sistema za pripravo proračuna in analiz (APPrA), katerega razvoj poteka že od leta 2002. Od začetkov, ko je bil razvit za potrebe Ministrstva za finance, se je postopno razvil v širše zasnovan sistem za pripravo državnega ter občinskih proračunov in analiz. Sistem je tesno povezan tudi z enotnim računovodskim sistemom Ministrstva za finance (MFERAC), pri čemer prvi zagotavlja podatke o sprejetih proračunih, drugi pa o njihovi dnevni realizaciji.

2.5.6 Objava finančnih poročil o financiranju volilnih kampanj in političnih strank – JVRK

Transparentnost financiranja volilnih kampanj in političnih strank je zagotovljena z objavo finančnih poročil organizatorjev volilnih kampanj in letnih poročil političnih strank na spletni strani Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve – aplikacija [JVRK](#).

2.5.7 Proaktivna objava podatkov o plačah v javnem sektorju – Portal plač

Spletna aplikacija [Portal plač](#) javnega sektorja, ki jo vodi MJU, omogoča transparentnost in analizo podatkov o masah posameznih tipov in virov sredstev, ki jih proračunski uporabniki obračunavajo pri plačah zaposlenih v javnem sektorju v skladu z določili [Zakona o sistemu plač v javnem sektorju](#) oziroma v skladu z določili [Uredbe o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju](#).

2.5.8 Spletna objava dokumentacije iz javnih razpisov – Javne objave

Zaradi omejevanja korupcijskih tveganj na področju financiranja prek javnih razpisov določbe ZDIJZ in uredbe predpisujejo enotne minimalne standarde glede objav dokumentov na spletu, ki jih morajo zagotavljati organi, ki pripravljajo javne razpise, ki se nanašajo na dodelitev sredstev, subvencij, posojil in drugih oblik sofinanciranja iz državnega ali občinskih proračunov (v nadaljnjem besedilu: javni razpisi). V zvezi z javnimi razpisi morajo organi dokumentacijo ter druge informacije v zvezi z javnimi razpisi (člani komisije, prejemniki, poročilo) objaviti na spletu. Uredba v 10. členu podrobneje ureja, katere podatke iz javnih razpisov morajo organi objavljati na spletnih straneh. Organi od leta 2018 dokumente iz javnih razpisov in tudi drugih postopkov (javna naročila, javne dražbe, itd.) objavljajo na enotnem spletnem mestu [GOV.SI](#).

2.6 PODATKI INŠPEKTORATA ZA JAVNI SEKTOR O NADZORU NAD IZVAJANJEM ZDIJZ

Inšpektorat za javni sektor (v nadaljnjem besedilu: **IJS**) Ministrstva za javno upravo v okviru svojih pristojnosti v zvezi z ZDIJZ opravlja inšpekcijski nadzor glede izvajanja določb, ki se nanašajo na odločanje v postopku z zahtevo za informacije javnega značaja, saj se ti postopki vodijo v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku. Inšpekcijske nadzore v zvezi s tem izvaja upravna inšpekcija (UI). Inšpekcijski nadzor v zvezi z drugimi določbami v zakonu ni predviden.

Poleg tega IJS v zvezi z izvajanjem določb ZDIJZ vodi tudi prekrškovne postopke. Te vodi na podlagi ugotovitev v postopkih inšpekcijskega nadzora, na podlagi prejetih predlogov upravičenih predlagateljev in na podlagi pregledov, ki jih opravi sam v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti zavezancev glede proaktivnih objav določenih informacij na njihovih spletnih straneh.

2.6.1 Podatki za leto 2019

UI je v letu 2019 v inšpekcijskih nadzorih ugotovila 23 različnih kršitev ZDIJZ. Največ kršitev je bilo ugotovljenih glede neupravičenega nepošiljanja informacij javnega značaja, sledijo nepravilnosti glede neobjave ali pomanjkljive objave katalogov IJZ in nepredložitev letnega poročila v predpisanem roku.

V letu 2019 je IJS uvedel 52 prekrškovnih postopkov v zvezi s kršitvami ZDIJZ, in sicer je bilo na podlagi prejetih prijav obravnavanih 7 primerov kršitev po 8. in 10. členu ZDIJZ, v 95 primerih pa je IJS opravil pregled proaktivnih objav na spletnih straneh osnovnih šol in zavodov s področja zdravstvene dejavnosti, ki so v 100-odstotni lasti občin. Pregledi so se nanašali na izvajanje določb 8. in 10. člena ZDIJZ v povezavi z uredbo, ki določa vsebino kataloga. V teh pregledih je UI ugotovila, da v 50 primerih nepravilnosti ni bilo, zato prekrškovnega postopka ni uvedla. V preostalih 45 primerih pa so bile ugotovljene nepravilnosti, in sicer bodisi zavezanci po ZDIJZ niso imeli nobenih spletnih objav bodisi so bile te pomanjkljive.

Na podlagi vseh uvedenih prekrškovnih postopkov je bilo izdanih 7 odločb, od tega je bila v 3 primerih kot sankcija izrečena globa, v 4 primerih pa opomin, izrečenih je bilo 38 pisnih opozoril, v 7 primerih se je postopek zaključil z uradnim zaznamkom.

2.6.2 Podatki za leto 2020

UI je v letu 2020 v inšpekcijskih nadzorih nad izvajanjem procesnih določb ZDIJZ ugotavljala morebitne kršitve določb ZDIJZ in pri tem v 10 inšpekcijskih zadevah ugotovila 15 različnih kršitev določb ZDIJZ, večinoma glede neupravičenega nepošiljanja informacij javnega značaja (7 primerov) in neobjave oziroma pomanjkljive objave katalogov IJZ (3 primeri).

IJS je v letu 2020 kot prekrškovni organ opravljal preglede spletnih strani in katalogov informacij javnega značaja pri zavezancih na podlagi prejetih prijav in na podlagi lastnega načrta pregleda zavezancev. V ta namen je izvedel 90 nadzorov in v 46 primerih ugotovil kršitve. Skupaj je bilo ugotovljenih 59 kršitev. Največ kršitev (31) je bilo, ker zavezanci niso objavili kataloga IJZ oziroma je bila njihova vsebina pomanjkljiva. Sledijo kršitve zaradi neobjave informacij iz sklenjenih pogodb (javna naročila) v 8 primerih, 7 kršitev je bilo zaradi neobjave podatkov odgovorne osebe za pošiljanje informacij javnega značaja s strani vodstva oseb javnega prava pod prevladujočim vplivom občine/države ter 6 kršitev zaradi neobjave donatorskih, sponzorskih in drugih avtorskih pogodb ter višine prejemkov in bonitet za člane nadzornih svetov. IJS je uvedel 41 prekrškovnih postopkov.

2.7 PORTAL OPSI IN ODPIRANJE PODATKOV JAVNEGA SEKTORJA

Podatki so ključna sestavina gospodarske rasti, konkurenčnosti, inovacij, ustvarjanja delovnih mest in družbenega napredka. Aplikacije, ki temeljijo na podatkih, lahko koristijo državljanom in podjetjem na več načinov. Z njimi je mogoče izboljšati zdravstveno varstvo, varnejše prometne sisteme, zmanjšati stroške javnih storitev ter izboljšati energetske učinkovitost, njihova ponovna uporaba pa prispeva tudi k pomembnim družbenim ciljem, kot sta odgovornost in transparentnost.

Portal OPSI je nacionalni portal odprtih podatkov Slovenije, ki ga vodi MJU, je ključni pospeševalec razvoja na tem področju. Ima dvojni namen, in sicer je:

- centralni katalog zbirk podatkov v državi, torej popis zbirk – metapodatkov, ki jih vodijo državni organi, občine in drugi organi javnega sektorja, ter
- enotno spletno mesto za objavo samih podatkov v strojno čitljivih formatih.

Na portalu objavljajo podatke organi javnega sektorja, in sicer po posameznih področjih. Trenutno je na portalu (opisno z metapodatki) objavljenih več kot 6.300 evidenc in zbirk.

Portal zagotavlja vsakomur pravico do brezplačne in preproste ponovne uporabe tistih prosto dostopnih podatkov, ki so objavljeni kot »odprti podatki«, in sicer za kateri koli (neprofitni ali profitni) namen. Veliko podatkov je dosegljivih v strojno berljivi obliki, ki omogoča raziskovalcem, novinarjem in podjetnikom izdelavo novih analiz, aplikacij, vizualizacij in podobno.

Tako nastajajo številne aplikacije, na primer: [Avtolog](#), ki prikazuje podatke o vozilih (o njihovi zgodovini opravljenih tehničnih pregledov, registracij itd.), [Covid-19 sledilnik](#), aktualni projekt v času pandemije, ki zbira, analizira in objavlja podatke o širjenju koronavirusa SARS-CoV-2, ki povzroča bolezen COVID-19, v Sloveniji, platforma [Coronavirus Watch](#), slovenska aplikacija, ki sledi objavam o novem koronavirusu po vsem svetu in so jo vzpostavili naši raziskovalci prvega Mednarodnega raziskovalnega centra za umetno inteligenco ([Institut Jozef Stefan](#)), ter številne druge aplikacije in vizualizacije.

Portal zagotavlja tudi učinkovito povezovanje s sorodnimi portali EU in drugimi portali, podporo federaliziranemu načinu delovanja ter avtomatiziranemu zbiranju metapodatkov in podatkov (harvesting) s področnih portalov (primer: [EU open data PORTAL](#) itd.).

Nacionalni portal OPSI je hrbenica ekosistema, v katerem podatki lahko preprosto krožijo med javnimi institucijami ter med javnimi institucijami, podjetji in civilno družbo za ustvarjanje novih izdelkov in storitev na podlagi dostopnejših podatkov.

V zadnjem poročilu OECD o zrelosti odprtih javnih podatkov 2019, tako imenovanem **OURData Index (Government at a Glance 2019)** – preglednica 9.4 na 149. strani in preglednica 9.5 na 151. strani, je Slovenija na 10. mestu na svetu med državami, ki so v svoje sisteme uvedle napredno politiko odprtih podatkov z dodelanim portalom in mehanizmi za usklajevanje in vodenje na državni ravni.

Na podlagi zgleda javnega sektorja je treba k odpiranju in izmenjavi podatkov, kjer je to smiselno in primerno, spodbujati tudi zasebni sektor (podjetja in nevladne organizacije). Prvi korak, s katerim smo bolj povezali javni in zasebni sektor, je bila ustanovitev **Stičišča odprtih podatkov Slovenije (OPSI Hub)**, katerega ustanovitelja sta Tehnološki park Ljubljana, d. o. o. (projekt ODEON – Open Data for European iNnovation – programa Interreg Mediterranean), in IKT-Horizontalna mreža pri Združenju za informatiko in telekomunikacije (GZS), ob podpori Ministrstva za javno upravo. OPSI Hub organizira številne dogodke in konference.

Ključne naloge OPSI Hub so:

- spodbujanje uporabe in širjenje prepoznavnosti portala OPSI;
- spodbujanje odpiranja podatkov javnega sektorja;
- spodbujanje razvoja mehanizmov za financiranje uporabe odprtih podatkov;
- zavzemanje za vzpostavitev in delovanje delovne skupine za področje odprtih podatkov Slovenije znotraj digitalne koalicije;
- zavzemanje za sodelovanje vseh deležnikov na področju ponovne uporabe odprtih podatkov in
- zavzemanje za aktivno sodelovanje z mednarodnimi partnerji in stičišči (hubi).

2.8 PREGLED USPOSABLJANJ IN DOGODKOV S PODROČJA ODPRTIH PODATKOV

2.8.1 Podatki o usposabljanjih s področja ZDIJZ

Ministrstvo je v letih 2019 in 2020 v okviru Upravne akademije organiziralo usposabljanja s področja dostopa do informacij javnega značaja za javne uslužbenke. V letu 2019 je izvedlo tri usposabljanja, ki se jih je udeležilo 50 zaposlenih v javnem sektorju.

V letu 2020 je kot zavezo, ki jo je dalo na 10. redni seji Odbora za notranje zadeve (odbor), javno upravo in lokalno samoupravo (11. 9. 2019) ob predstavitvi letnega poročila IP, skupaj z njim izvedlo posvet v zvezi z aktualno problematiko izvajanja ZDIJZ. Na posvetu so bile obravnavane vsebine s poudarkom na predstavitvi ugotovitev inšpekcijskih nadzorov in nadzora Direktorata za lokalno samoupravo, nevladne organizacije in politični sistem, Sektorja za lokalno samoupravo MJU nad izvajanjem ZDIJZ, nadalje na odboru predstavljena problematika molka organa, ter predstavitev različnih pravnih podlag, kot so Zakon o medijih, ZDIJZ, Zakon o upravnem postopku, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Uredba o upravnem poslovanju, ki prosilcem omogočajo dostop do podatkov, informacij, dokumentov, vpogledov v zadeve ipd. V zvezi z različnimi pravnimi podlagami so bili predstavljeni roki in oblike odločitev v zvezi z zahtevami prosilcev. Predstavljeni so bili tudi primeri zlorab in možnosti odločitev v primeru šikanoznih zahtev dostopa do informacij javnega značaja.

Druge splošne vsebine posveta so bile: upoštevanje izjem dostopa do IJZ, kako odločati o dostopu do informacij, ki vsebujejo podatek o poslovni skrivnosti, podatek iz dokumentacije javnih naročil, javnih razpisov, kako, kadar je del dokumentacije avtorsko delo, kdaj govorimo o ponovni uporabi podatkov, kako je z dostopom do informacij javnega značaja, če je informacija povezana s podatkom o porabi javnih sredstev ali kadar gre za okoljske podatke ipd. Predstavljene so bile tudi pravne podlage in odločitve o zahtevah do dostopa informacij, dokumentov, podatkov, ko te zahtevajo občinski svetniki, snemanje sej občinskega sveta, odprtost, zaprtost sej občinskega sveta za javnost. Posveta se je udeležilo 24 udeležencev iz samoupravnih lokalnih skupnosti.

2.8.2 Podatki o dogodki s področja odprtih podatkov

Seznam najpomembnejših dogodkov na področju odpiranja podatkov javnega sektorja, ki jih je organiziral MJU skupaj z drugimi organi in Stičiščem odprtih podatkov Slovenije - OPSI Hub:

- redna delovna srečanja urednikov portala OPSI;
- tradicionalno sodelovanje v okviru Festivala odprtih podatkov s študenti slovenskih fakultet. Študentje vsako leto v okviru študijskega programa izdelajo seminarske naloge (analize, vizualizacije, aplikacije) na temo ponovne uporabe podatkov. Podatke pripravijo ministrstva oziroma organi javnega sektorja (Statistični urad Republike Slovenije, Policija, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za infrastrukturo, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Agencija Republike Slovenije za okolje, Direkcija Republike Slovenije za vode in drugi). Študentje na posebnem srečanju predstavijo svoje izdelke;
- tradicionalni hekatoni, ki jih Ministrstvo za javno upravo organizira skupaj z drugimi državnimi organi in organizacijami ter tehnološkimi partnerji. V letu 2018 smo organizirali hekaton z naslovom »[Moja varnost in mobilnost](#)«, v letu 2020 pa hekaton z naslovom »[Življenje s podnebnimi spremembami](#)«. Ta oblika sodelovanja oziroma tekmovanja je med mladimi zelo priljubljena in dobro obiskana;
- različni drugi dogodki, konference, seminarji, npr.: »Odpri podatki javnega sektorja v digitalnem gospodarstvu«, »Odpri podatki javnega sektorja in nevladne organizacije«, »Prvi panevropski hackathon #EUvsVirus«, »Odpiranje podatkov za sodelovanje v turizmu 4.0 junij 2020«, »ONLINE Conference: Open data - Digital economy accelerator«, »Dan odprtih podatkov – ustanovljeno Stičišče odprtih podatkov Slovenije«, »Etika pri ponovni uporabi podatkov v digitalni družbi«, »Forum slovenske digitalne koalicije« in drugi;
- Ministrstvo za javno upravo, ekipa OPSI, je zelo aktivno na področju odpiranja podatkov javnega sektorja, sodeluje tudi na številnih drugih dogodkih po Slovenji in na dogodkih, ki jih organizirata Evropska komisija in OECD.

2.9 OSREDNJE SPLETNO MESTO DRŽAVNE UPRAVE GOV.SI

[Portal GOV.SI](#) smo kot osrednje spletno mesto državne uprave javno objavili 1. julija 2019. Trenutno so na GOV.SI objavljene predstavitevne vsebine 122 organov državne uprave, in sicer: vlade, predsednika vlade, vseh 14 ministrstev, vseh 13 vladnih služb, 37 organov v sestavi in 58 upravnih enot.

GOV.SI je osrednje spletno mesto za objavo javnih razpisov, na katerem je bila leta 2019 pripravljena osebna izkaznica javnega razpisa za potrebe transparentnosti in standardizirane objave podatkov o javnih razpisih in tudi priporočila pripravljavcem javnih razpisov s ciljem optimizacije porabe javnih sredstev.

Spletno mesto je uporabnikom prijazno, saj na enem mestu **zagotavlja vse vsebine, ki jih nudijo državni organi**. GOV.SI se stalno nadgrajuje in optimizira, mesečno obiše portal od dva do tri milijone obiskovalcev. Na GOV.SI je objavljena tudi uradna vladna spletna stran za COVID-19.

Državljeni in podjetja do storitev še vedno dostopajo v okviru samostojnih storitvenih portalov, kot so: [eUprava](#), [eDavki](#), [SPOT](#), [eProstor](#) in mnogi drugi. GOV.SI pa je prek posameznih tem in zbirke vseh storitev državne uprave povezan z ustreznimi storitvami na storitvenih portalih.

2.10 SODELOVANJE JAVNOSTI PRI SPREJEMANJU ODLOČITEV

Na podlagi priporočil OECD za optimalnejšo ureditev stanja na področju sprejemanja in spremljanja predpisov, ki so nastala v sodelovanju MJU in OECD v okviru izvedbe pregleda urejevalnih politik v Sloveniji v letu 2018, ter zaznanih kršitev Resolucije o normativni dejavnosti je ožja delovna skupina predstavnikov Generalnega sekretariata Vlade Republike Slovenije, Službe Vlade Republike Slovenije za zakonodajo in MJU pripravila predlog ukrepov za izboljšanje stanja na področju normativne dejavnosti. Vlada Republike Slovenije je ukrepe sprejela 25. julija 2019 v obliki [Akcijskega načrta za izboljšanje postopka načrtovanja, priprave, sprejemanja in vrednotenja učinkov zakonodaje 2019–2022](#).

Gre za načrt ukrepov, s katerimi želi Vlada Republike Slovenije zapolniti vrzeli ter odpraviti posamezne horizontalne in sistemske pomanjkljivosti v postopkih načrtovanja, priprave in sprejemanja predpisov. Priprava akcijskega načrta se je začela na strokovni ravni predstavnikov treh organov, med naloge katerih med drugim spadajo spremljanje stanja normativne dejavnosti in informatizacija zakonodajnih postopkov. Akcijski načrt tako ponuja rešitve, ki kot skupni imenovalc celotnega postopka priprave in sprejemanja zakonodaje v najširšem smislu lahko presežejo ovire, ki so skupne vsem pripravljavcem predpisov. Zajet je celotni krogotok, tj. od načrtovanja do evalviranja zakonodaje, poudarek pa je tudi na potrebnosti neprekinjenega in poglobljenega izobraževanja javnih uslužbencev na tem področju.

Opozarjamo tudi na nekatere aktivnosti, ki so se izvedle ali se izvajajo na področju boljše zakonodaje in se nanašajo na sodelovanje javnosti pri pripravi predpisov in ocen posledic predlogov predpisov:

- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije izvaja letno evalviranje zakonov, ki so bili sprejeti po nujnem postopku, v smeri doseganja zastavljenih ciljev ter možnosti sprejemanja korektivnih ukrepov pri zakonih, ki zastavljenih ciljev niso dosegli;
- v okviru izvajanja projekta Stop birokraciji se nadaljuje priprava preostalih metodologij in e-modulov ocen učinkov predlogov predpisov na socialno, okoljsko, finančno področje na IT-rešitve ter evalvacijski modul zakonov s tako imenovanimi *ex-ante* in *ex-post* evalvacijami, ki bodo vključeni v sistem MOPED, kar bo javnosti omogočilo bolj kakovostne podatke o učinkih, ki jih bo imel predlog zakona;
- stalno se izvaja usposabljanje javnih uslužbencev v okviru Upravne akademije z vidika sodelovanja z javnostjo pri pripravi predpisov in uporabo [MSP-testa](#) – ocene učinkov predpisov na gospodarstvo;
- izvajanje promocijskih aktivnosti za krepitev zavedanja o pomembnosti sodelovanja in povečanja števila vključevanja širše javnosti pri sprejemanju odločitev, in sicer spodbujanje sodelovanja prek portala [STOP birokraciji](#), ki omogoča dajanje pobud za odpravo upravnih ovir in predlogov za izboljšanje predpisov, in to 24 ur na dan sedem dni v tednu, ter portala E-demokracija, kjer lahko oddajo svoje komentarje k predlogom predpisov;
- širši javnosti je javno dostopno spremljanje izvajanja ukrepov za zmanjševanje zakonodajnih bremen in izboljšanje poslovnega okolja na spletni strani [Enotna zbirka ukrepov](#). Oblikovanje

ukrepov nastane na podlagi sprejetih pobud, ki jih širša javnost da prek portala STOP birokraciji ali po drugih kanalih za dajanje predlogov in se po sprejetju na odgovornem ministrstvu preoblikujejo v ukrepe (roki za uresničitev, odgovorni in sodelujoči organi, morebitni prihranki, redna poročila). Z vidika transparentnosti spremljanja izvajanja ukrepov pri širši javnosti poteka redno sodelovanje z medresorsko delovno skupino (vsa ministristva), ki je odgovorna za redno poročanje o stanju.

2.11 MEDNARODNO SODELOVANJE

Med naloge ministrstva na področju dostopa do informacij javnega značaja spada tudi priprava usmeritev Republike Slovenije v postopkih soodločanja v Svetu EU v zvezi s pritožbami zoper odločitve Generalnega sekretariata Sveta EU o zahtevah za dostop do dokumentov Sveta EU. Osnutke odgovorov na pritožbe (tako imenovane potrdilne prošnje) pripravi Generalni sekretariat Sveta, o njih pa odločajo države članice v delovni skupini za informiranje (WPI) na podlagi Uredbe EU št. 1049/2001.

Kadar neka institucija EU na podlagi [Uredbe EU št. 1049/2001](#) prejme zahtevo za dostop do dokumenta, ki izvira iz Republike Slovenije, se posvetuje z državo, ali ima kakšne pomisleke glede razkritja zahtevanega dokumenta. Mnenje praviloma poda organ, ki je dokument pripravil, ministrstvo, pristojno za upravo, kot sistemsko pristojno za področje dostopa do informacij javnega značaja, sodeluje v postopku. Ministrstvo za zunanje zadeve na tej podlagi oblikuje končni odgovor, ki se prek usmeritve, sprejete na EU-portal, in prek Stalnega predstavnštva Republike Slovenije pri Evropski uniji pošlje instituciji EU.

Ministrstvo, pristojno za upravo, sodeluje tudi v [delovnih skupinah na ravni EU](#) (delovna skupina za informiranje na Svetu EU; delovna skupina za telekomunikacije in informacijsko družbo ter delovna skupina Evropske komisije za podatke javnega sektorja) ter spremlja sodne postopke Sodišča EU v zvezi z izvajanjem Uredbe EU št. 1049/2001 ali drugih pravnih podlag za dostop do uradnih dokumentov.

Ministrstvo, pristojno za upravo, sodeluje tudi v delovnih skupinah na ravni OECD (delovna skupina za odprte vladne podatke – [Open Government Data](#)).

2.12 OPEN DATA DIREKTIVA (EU) 2019/1024

20. junija 2019 je bila sprejeta prenovljena [Direktiva \(EU\) 2019/1024](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (tako imenovana. Open Data Direktiva; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/1024/EU).

Splošni cilj direktive je prispevati h krepitvi podatkovnega gospodarstva EU, in sicer tako, da bi povečali količino informacij javnega sektorja, ki so na voljo za ponovno uporabo, zagotovili pošteno konkurenco in preprost dostop do trgov, ki temeljijo na informacijah javnega sektorja, ter pospešili čezmejne inovacije, ki temeljijo na podatkih.

Glavne spremembe v prenovljeni Direktivi 2019/1024/EU glede na Direktivo 2013/37/EU:

- širitev področja uporabe direktive na dokumente, ki jih hranijo javna podjetja (npr. javna podjetja v prometnem in komunalnem sektorju, ki ustvarjajo dragocene podatke. Glede ponovne uporabe podatkov bodo javna podjetja morala spoštovati pravila direktive);
- širitev področja uporabe direktive na nekatere raziskovalne podatke;
- dodatni poudarek na objavi dinamičnih podatkov javnega sektorja (več podatkov v realnem času, ki bodo na voljo prek vmesnikov za aplikacijsko programiranje (API), bo podjetjem, zlasti zagonskim, omogočilo razvoj inovativnih proizvodov in storitev, npr. aplikacij za mobilnost);
- določitev seznama podatkovnih zbirk velike vrednosti, katerih ponovna uporaba je brezplačna

Direktiva 2019/1024/EU je določila področja, na podlagi katerih bo Komisija v izvedbenem aktu pripravila podrobnejši seznam podatkovnih zbirk velike vrednosti (tako imenovani **High Value Datasets oziroma HVDs**). Ta področja so: geoprostorski podatki, podatki o opazovanju zemlje in okolja, meteorološki podatki, statistični podatki, podatki o družbah in lastništvu družb, podatki o mobilnosti.

Prenovljeno direktivo je treba prenesti v slovenski pravni red do 17. julija 2021.

Ministrstvo za javno upravo je že pripravilo osnutek novele zakona glede implementacije Direktive 2019/1024/EU in ga posredovalo v predhodno usklajevanje z organi, ki vodijo in upravljajo velike baze podatkov (MOP - GURS, ARSO in AJPES). Izvedbeni akt Evropske komisije glede HVDs sicer še ni pripravljen (čeprav napovedan že pred meseci).

3 STATISTIKA O IZVAJANJU ZDIJZ ZA LETI 2019 IN 2020

3.1 ZAVEZANCI ZA ODDAJO LETNEGA POROČILA

V skladu s 37. členom ZDIJZ so letno poročilo za preteklo leto obvezani pripraviti [državni organi](#) in [organi lokalnih skupnosti](#) (v nadaljevanju: zavezani organi) in ga posredovati Ministrstvu za javno upravo.

3.2 ZAHTEVE ZA DOSTOP IN PONOVO UPORABO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

3.2.1 Pregled rešenih zahtev

V letu 2019 so državni organi in organi lokalnih skupnosti rešili 7277 zahtev, v letu 2020 pa 6232 zahtev.

V večini primerov gre za zahteve za dostop do informacij javnega značaja. Rešenih zahtev za ponovno uporabo je v zadnjih letih vedno manj. V obeh letih je to manj kot 1 odstotek vseh rešenih zahtev. Navedeno zmanjšanje zahtev za ponovno uporabo gre pripisati tudi večji proaktivni objavi odprtih podatkov na nacionalnem portalu OPSI, kar pomeni, da so podatki na voljo za prosto nadaljnjo ponovno uporabo.

Tabela 1 Število rešenih zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja v letih 2019 in 2020

	2019		2020	
Dostop	7221	99,23 %	6173	99,05 %
Ponovna uporaba	56	0,77%	59	0,95 %
SKUPAJ	7277		6232	

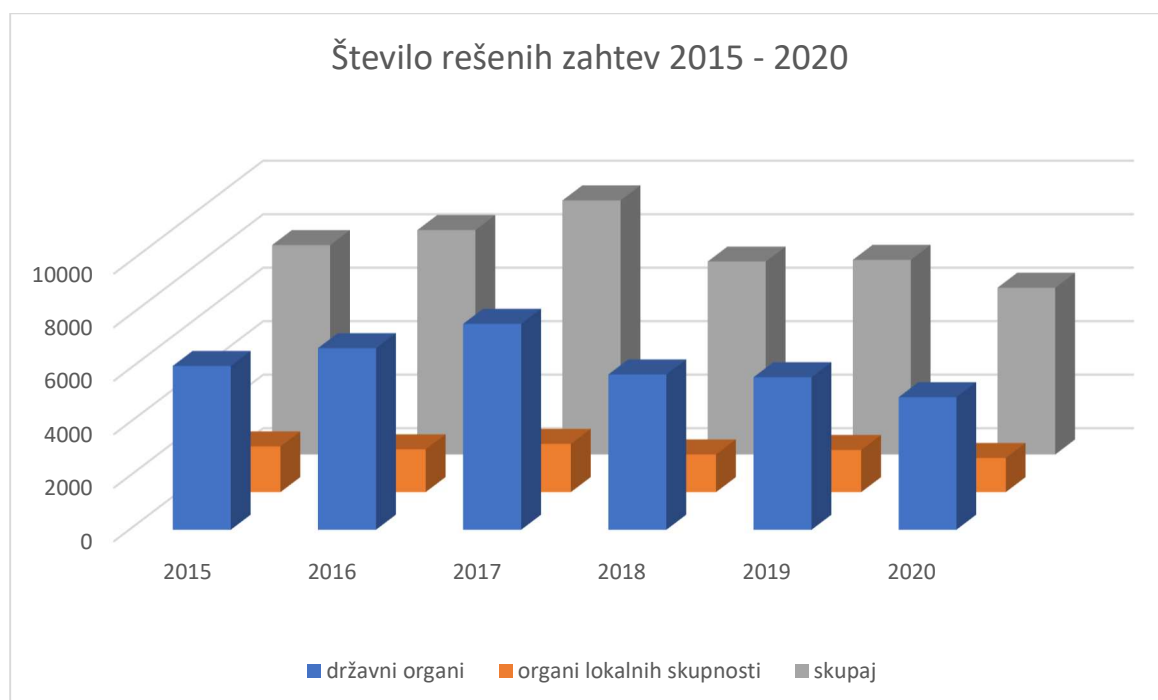
Tabela 2 Število rešenih zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja v letu 2019

	Državni organi		Organi lokalnih skupnosti	
Dostop	5664	99,37 %	1557	98,73%
Ponovna uporaba	36	0,63 %	20	1,27 %
SKUPAJ	5700		1577	

Tabela 3 Število rešenih zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja 2020

	Državni organi		Organi lokalnih skupnosti	
Dostop	4899	98,91 %	1274	99,61
Ponovna uporaba	54	1,09 %	5	0,39 %
SKUPAJ	4953		1279	

Graf 1 Prikaz števila vseh rešenih zahtev za dostop in za ponovno uporabo po letih - primerjava

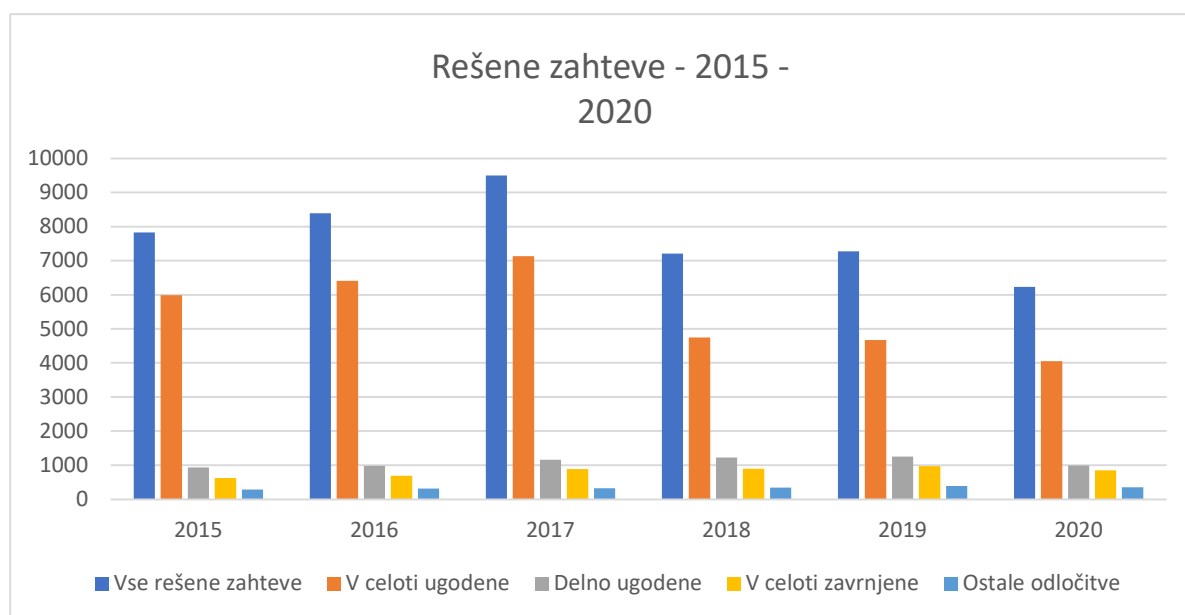
3.2.2 Pregled v celoti ugodenih, delno ugodenih in v celoti zavrženih zahtev

Tabela 4 Število ugodenih, delno ugodenih in v celoti zavrženih zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja in število ostalih odločitev za leti 2019 in 2020

Vrsta odločitve po ZDIJZ	Skupaj		Dostop do IJZ		Ponovna uporaba	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
V celoti ugodene	4674	4050	4632	4004	42	46
Delno ugodene	1249	986	1246	979	3	7
V celoti zavrjene	968	849	960	843	8	6
Ostale odločitve	386	347	383	347	3	0
SKUPAJ vse rešene zahteve	7277	6232	7221	6173	56	59

Večina zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja od državnih organov in organov lokalnih skupnosti je ugodno rešena (prosilci so zahtevane informacije prejeli v celoti); v letu 2019 je bil ta delež 64 odstotkov, v letu 2020 pa 65 odstotkov. Sledijo jim delno ugodene zahteve, nato zahteve, ki so v celoti zavrjene in ostale odločitve, kamor se uvrščajo zavržene ali odstopljene zahteve oziroma ustavljen postopek ali pa zahteve, ki so še v postopku reševanja.

Graf 2 Prikaz ugodenih, delno ugodenih in v celoti zavrjenih zahtev za dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja in ostalih odločitev - primerjava med leti od 2015 do 2020

3.2.3 Pregled razlogov za zavrnitev zahtev pri delno ugodenih in v celoti zavrjenih zahtevah

Tabela 5 Najpogostejših deset razlogov za v celoti ali delno zavrjene zahteve po ZDIJZ v letih 2019 in 2020

Državni organi in organi lokalne samouprave	V celoti zavrjeno		Delno zavrjeno	
	2019	2020	2019	2020
Osebni podatek	113	81	974	731
Organ ne razpolaga z informacijo	629	601	229	232
Varovanje tajnosti vira	21	15	65	63
Poslovna skrivnost	9	9	62	45
Ni IJZ	54	22	4	15
Notranje delovanje/dejavnost	8	14	30	29
Kazenski pregon/postopek s prekrški	34	21	12	1
Sodni postopek	19	22	14	4
Upravni postopek	16	10	11	19
Tajni podatek	10	14	8	9
Dokument v izdelavi	17	8	10	3
Drugo	18	29	23	25

Pri razlogih za zavrnitev zahteve v celoti prevladuje razlog, da organ ne razpolaga z informacijo, ki je zahtevana. Pojem informacije javnega značaja je opredeljen v 1. odst. 4. čl. ZDIJZ, ki določa, da je informacija javnega značaja informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb. V omenjeni določbi so zapisani trije osnovni kriteriji, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, da lahko govorimo o obstoju informacije javnega značaja: 1.) informacija mora izvirati iz delovnega področja organa, 2.) organ mora z njo razpolagati, 3.) nahajati se mora v neki materializirani obliki. Pogoja, da mora organ z zahtevano informacijo razpolagati in da se mora ta nahajati v neki materializirani obliki, pomenita, da predstavlja informacijo javnega značaja samo dokument, ki že obstaja, je že ustvarjen, oziroma dokument, ki ga je organ v okviru svojega delovnega področja oz. pristojnosti že izdelal oziroma pridobil, lahko tudi od drugih oseb, celo od zasebnopravnih subjektov, ki niso organi v smislu 1. člena ZDIJZ. Organi, zavezanci po ZDIJZ, so zato dolžni omogočiti dostop le do že obstoječih informacij in niso dolžni ustvariti novega dokumenta, zbirati informacij, opravljati raziskave, analizirati podatkov, odgovarjati na vprašanja ali podajati dodatna pojasnila, da bi zadostili zahtevi prosilca. Izjema od napisanega so le informacije, ki se nahajajo v računalniških bazah, nastalih v zvezi z dejavnostjo organa, kadar je s pomočjo iskalnika relativno enostavno pridobiti določene podatke iz računalniške baze.

Najpogostejši razlog pri delni zavrnitvi zahteve za dostop po ZDIJZ je varstvo osebnih podatkov. Skladno s 3. točko prvega odstavka 6. člena ZDIJZ organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije, če se zahteva nanaša na osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov oziroma v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov).

3.2.4 Zaračunavanje materialnih stroškov in cene ponovne uporabe

[Uredba](#) v 17. členu določa enotni stroškovnik, na podlagi katerega organi za posredovanje kopije zahtevane informacije prosilcu zaračuna materialne stroške. Skladno z določbo uveljavljeno na podlagi novele ZDIJZ-E, organi zaradi ekonomičnosti ne zaračunavajo materialnih stroškov pod 20 eurov.

V letu 2019 so državni organi za dostop do informacij javnega značaja zaračunali materialne stroške 5 prosilcem, v skupnem znesku 310,50 evra. Organi lokalnih skupnosti pa so zaračunali materialne stroške 6 prosilcem za dostop, v skupnem znesku 631,45 evra.

V letu 2020 so državni organi zaračunali materialne stroške 7 prosilcev, v skupnem znesku 891,31 evra. Organi lokalnih skupnosti pa so v tem letu zaračunali stroške 1 prosilcu, v znesku 42,53 evra.

Za ponovno uporabo prosto dostopnih informacij organi od uveljavitve novele ZDIJZ-E ne morejo zaračunavati cene (zgolj mejne stroške). Izjema velja za določene organe, ki so skladno z zakonom, zaradi načina financiranja svojih dejavnosti, pridobili odločbo MJU. Edini tak primer je AJ PES, ker gre za organ, ki ni v celoti financiran neposredno iz državnega proračuna.

V letih 2019 in 2020 državni organi in organi lokalnih skupnosti za ponovno uporabo niso zaračunavali cene podatkov. Z novelo ZDIJZ-E je namreč odpadla možnost zaračunavanja cene za ponovno uporabo, konec leta 2017 pa je prenehala tudi izjemoma podaljšana možnost zaračunavanja cene za določene baze podatkov (npr. za evidence in podatkovne zbirke meteoroloških in hidroloških podatkov ter podatkov o kakovosti zraka, vode in tal ter za numerične rezultate analize vremena - prehodna določba ZDIJZ-E, 30. člen, Uradni list 102/2015).

4 PRITOŽBENI POSTOPKI NA PODROČJU ZDIJZ ZA LETI 2019 IN 2020

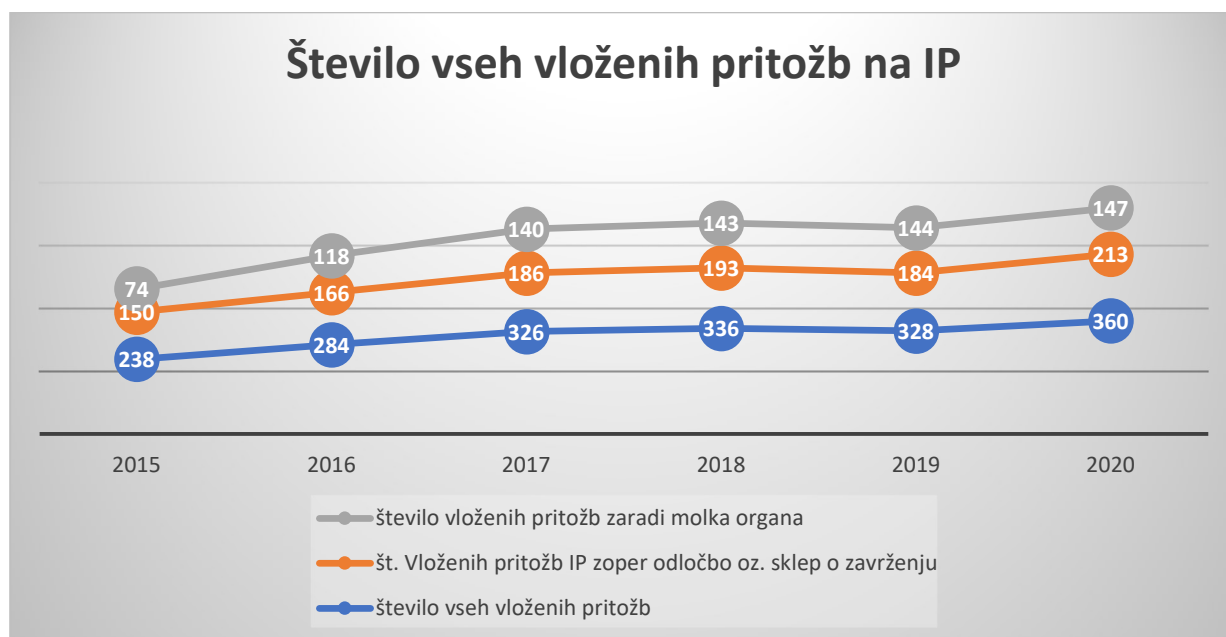
4.1 PREGLED VLOŽENIH PRAVNIH SREDSTEV ZOPER ODLOČITVE ZAVEZANIH ORGANOV

V letu 2020 se je število vloženih pritožb na IP zoper odločitve državnih organov in organov lokalnih skupnosti povečalo, kar je presenetljivo, ker se je število vloženih zahtev za dostop in ponovno uporabo v primerjavi z letom 2019 znižalo za 1045 zahtev.

Tabela 6 Število vloženih pritožb zoper odločitve državnih organov in organov lokalnih skupnosti v letih 2019 in 2020

		SKUPAJ	Državni organi	Organi skupnosti	lokalnih
Število vseh vloženih pritožb na IP	2019	328	222	106	
	2020	360	245	115	
Število vloženih pritožb zoper zavrnilno odločbo	2019	184	145	39	
	2020	213	154	59	
Število vloženih pritožb zoper molk organa	2019	144	77	67	
	2020	147	91	56	

Graf 3 Prikaz vloženih pritožb zoper odločitve državnih organov in organov lokalnih skupnosti - primerjava med leti od 2015 do 2020

4.2 ODLOČBE INFORMACIJSKEGA POOBLAŠČENCA

IP je v letu 2019 izdal 191 odločb, ki se nanašajo na pritožbe zoper odločitve državnih organov in organov lokalnih skupnosti v zvezi z dostopom in ponovno uporabo informacij javnega značaja. V letu 2020 pa je bilo teh odločb 202.

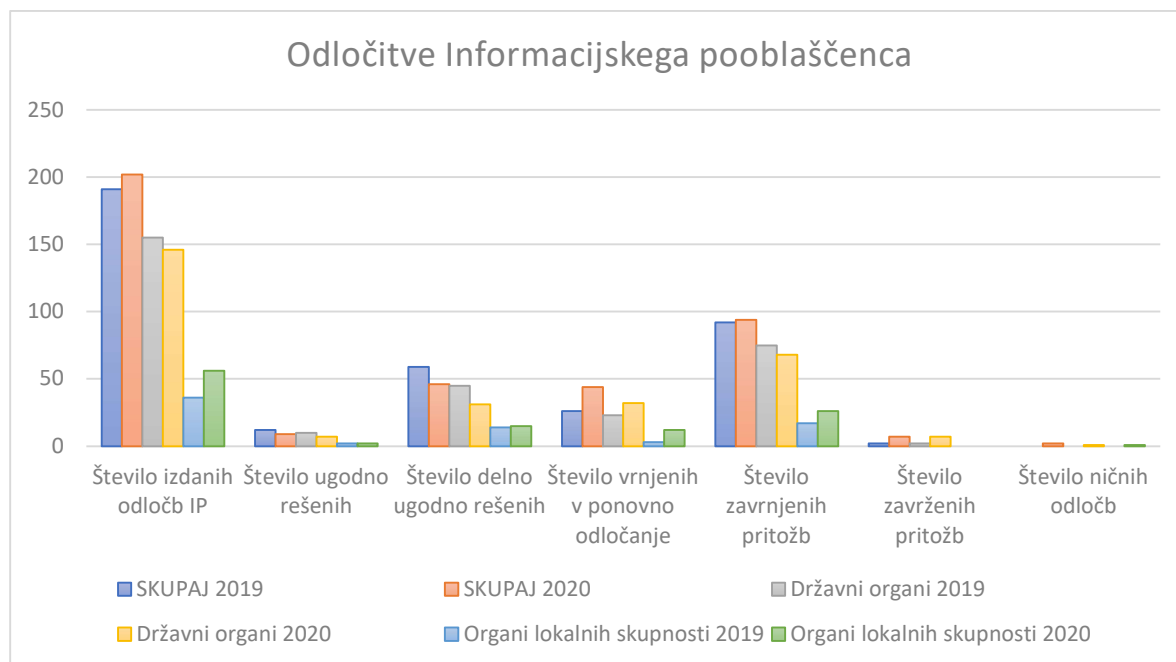
IP je zavrnil pritožbe prosilcev v 92 primerih v letu 2019 (48 odstotkov vseh njegovih odločitev). V letu 2020 je zavrnil 94 primerov oziroma 46 odstotkov odločitev.

V letu 2019 je pritožbam ugodil v 12 primerih, v letu 2020 pa je ugodno rešil 9 pritožb in so prosilci dobili informacije, katere so zahtevali.

Tabela 7 Število in vrsta izdanih odločb Informacijskega pooblaščenca v letih 2019 in 2020

	SKUPAJ		Državni organi		Organi skupnosti	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Število in vrsta izdanih odločb IP	191	202	155	146	36	56
A V celoti ugodeno	12	9	10	7	2	2
B Delno ugodeno/delno zavrjneno	59	46	45	31	14	15
C Vrnjeno v ponovno odločanje	26	44	23	32	3	12
D V celoti zavrjneno	92	94	75	68	17	26
E Zavržene pritožbe in odločbe o ničnosti	2	9	2	8	0	1

Graf 4 Prikaz izdanih odločb Informacijskega pooblaščenca v letih 2019 in 2020

V nadaljevanju so odločitve IP od A do D navedene v tabeli 7. Opisani so razlogi za odločitve o pritožbah, ki so jih posredovali zavezani organi.

4.2.1 Ugoditev pritožbi v celoti (A – tabela 7)

- Kršitev postopka s strani organa prve stopnje (postopkovnih pravil ZDIJZ oz. ZUP)
- Osebni podatek (ne gre za osebni podatek ali ne gre za varovani osebni podatek)
- Obstoj dokumenta (IP v postopku ugotovil, da dokument obstaja)
- Poslovna skrivnost (IP odločil, da ne gre za poslovno skrivnost)
- Zloraba pravice (IP odločil, da ne gre za zlorabo pravice dostopa)
- Tajnost vira (IP odločil, da podatek o viru ni varovani podatek)
- Notranje delovanje organa (IP odločil, da ne gre za izjemo notranjega delovanja organa)
- Varstvo sodnega postopka (IP odločil, da v zadevi ne gre za varstvo sodnega postopka, ki bi bil še v teku oz. da ne bi nastala škoda postopku)
- Kršitev materialnega prava
- Javni uslužbenci, funkcionarji (IP odločil, da osebni podatki slednjih niso varovani osebni podatki, zato je informacije mogoče razkriti)
- Test interesa javnosti (IP odločil, da izjema sicer obstaja vendar prevladajo interesi razkritja skladno z 2. odstavkom 6. člena ZDIJZ)
- Varstvo kazenskega postopka (IP odločil, da v zadevi ne gre za varstvo kazenskega pregona ali kazenskega postopka v teku oz. da z razkritjem ne bi nastala škoda postopku)
- Upravni postopek (IP odločil, da v zadevi ne gre za varstvo upravnega postopka v teku oziroma da z razkritjem ne bi nastala škoda postopku)
- Ali gre za IJZ (IP odločil, da dokument predstavlja IJZ iz 4. člena ZDIJZ)
- Okoljski podatki (IP odločil, da je informacije mogoče razkriti, ker gre za okoljske podatke)
- Tajni podatki (IP odločil, da ne gre za izjemo po 1. tč. 1. odst. 6. člena ZDIJZ)
- Varstvo nadzornega postopka (IP odločil, da ne gre za nadzorni postopek oziroma ne gre za izjemo od dostopa).

Opisi najpogostejših razlogov, da se pritožbi ugodi v celoti (glede na posredovane podatke zavezanih organov)

- **Kršitev postopka**

Zavezanci pri obravnavi zahtev pogosto ne namenijo dovolj pozornosti postopkovnim vprašanjem, posledica nepopolnega oz. napačnega ugotovljenega dejanskega stanja s strani zavezanca na prvi stopnji pa je, da se izpodbijane odločbe ne da preizkusiti. V primerih, ko zavezanci zahtevo prosilca zaradi obstoja zakonskih izjem zavrnejo, je ključno, da popolnoma ugotovijo dejansko stanje in se konkretno opredelijo do vsebine vsakega od zahtevanih dokumentov. Iz obrazložitve odločbe mora biti razvidno, o katerih dokumentih so odločali in v katerem delu je bila zahteva prosilca zavrnjena. Razlogi, zakaj se dostop do zahtevanih dokumentov zavrne, morajo biti pojasnjeni na način, ki je prosilcem razumljiv in skladen z izrekom odločbe. Pogosta je tudi neuporaba 7. člena ZDIJZ oziroma neizvajanje delnega dostopa. Dogaja se, da zavezanci ne uporabijo pravila delnega dostopa, ampak prosilcem dostop zavrnejo v celoti, čeprav zahtevane informacije v celoti ne predstavljajo zakonskih izjem od prosto dostopnih informacij. Če dokument ali njegov del le delno vsebuje varovane informacije in je te mogoče iz dokumenta izločiti, ne da bi to ogrozilo njihovo zaupnost, mora organ slediti pravilu delnega dostopa in prosilca seznaniti z vsebino preostalega, nevarovanega dela dokumenta.
- **Osebni podatek, javni uslužbenci, funkcionarji in test interesa javnosti**

Osebni podatek pomeni izjemo od prostega dostopa po 3. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. Skladno s 3. točko prvega odstavka 6. člena ZDIJZ organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije, če se zahteva nanaša na osebni podatek, katerega razkritje bi pomenilo kršitev varstva osebnih podatkov v skladu z zakonodajo, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Gre za izjemo, ki predstavlja najpogostejši razlog za izvajanje delnega dostopa do dokumenta (7. člen ZDIJZ). V praksi prihaja do situacij, ko organ izjemo tolmači preširoko in zavrne dostop do

celotnega dokumenta, namesto da bi izvedel delni dostop. Za ustrezno izvajanje delnega dostopa je pomembno dobro poznavanje zakonodaje o varstvu osebnih podatkov, predvsem tudi razlike med varovanimi in nevarovanimi osebnimi podatki. Določeni osebni podatki ne sodijo med varovane osebne podatke (npr. 1. alineja tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ določa izjemo od izjeme, ki se uporabi kadar gre za podatke neposredno povezane z delom javnih uslužbencem ali funkcionarjev).

- **Interes javnosti**

ZDIJZ v drugem odstavku 6. člena ureja test interesa javnosti, ki določa, da se, ne glede na določbe prvega odstavka 6. člena ZDIJZ (izjeme od prostega dostopa do informacij javnega značaja), dostop do zahtevane informacije dovoli, če je javni interes glede razkritja močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije, razen v taksativno naštetih primerih, med katerimi pa ni izjeme varstva osebnih podatkov.

- **Zloraba pravice**

Institut zlorabe pravice dostopa do informacij javnega značaja po petem odstavku 5. člena ZDIJZ je institut, ki ga je potrebno uporabljati z veliko mero previdnosti. Kriterije, ki opredeljujejo zlorabo pravice, je potrebno razlagati ozko in v vsakem primeru posebej. Utemeljitev obstoja zlorabe pravice mora ostati skrajno sredstvo v postopkih odločanja o zahtevah za posredovanje informacij javnega značaja in se sme uporabiti le v primeru, če od organa ni možno objektivno pričakovati, da bo o dostopu do vseh zahtevanih informacij javnega značaja odločal po postopku, ki ga določa ZDIJZ.

- **Obstoj dokumenta (ali dokument obstaja)**

V praksi se dogaja, da organi zavrnejo dostop z obrazložitvijo, da z zahtevanim dokumentom ne razpolagajo. Organ namreč ni dolžan zagotavljati pretvorbe iz ene oblike v drugo ali zagotoviti izvlečkov iz dokumentov, kadar bi to pomenilo nesorazmeren napor izven preprostega postopka, ter tudi ne nadaljevati z ustvarjanjem določenih informacij samo zaradi ponovne uporabe s strani drugih organov ali oseb (četrti odstavek 5. člena ZDIJZ). V takšnem primeru lahko IP v pritožbenem postopku izvede t. i. ogled in camera v katerem ugotavlja, ali je v zvezi z zahtevanimi informacijami izpolnjen t. i. kriterij materializirane oblike. V zvezi z računalniškimi bazami velja, da enostavni priklic obstoječih podatkov iz računalniške baze ne pomeni ustvarjanja novega dokumenta; šteje se, da s temi dokumenti organ razpolaga v smislu 4. člena ZDIJZ.

- **Poslovna skrivnost, poraba javnih sredstev, javna naročila**

Pogosto se dogaja, da organi zavrnejo dostop iz razloga poslovne skrivnosti (2. točka prvega odstavka 6. člena ZDIJZ). 39. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) glede opredelitve poslovne skrivnosti napotuje na Zakon o poslovni skrivnosti ([ZPosS](#)). Ne glede na zakonske določbe glede opredelitve poslovne skrivnosti, je potrebno upoštevati, da so v določenih primerih podatki javni že po zakonu. 1. alineja tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ določa, da se ne glede na podano izjemo poslovne skrivnosti dostop do zahtevane informacije dovoli, če gre za podatke o porabi javnih sredstev (razen v primerih iz 1. in 5. do 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ ali v primerih, ko zakon, ki ureja javne finance, ali zakon, ki ureja javna naročila, določa drugače). Čeprav ZDIJZ ne vsebuje definicije javnih sredstev, se je ta za potrebe postopkov dostopa do informacij javnega značaja izoblikovala s prakso IP in sodišč. Pojem porabe javni sredstev pomeni vsako odplačno ali neodplačno razpolaganje s premoženjem, tudi sprememba ali pretvorba premoženja iz ene oblike v drugo; tako poraba javnih sredstev niso le odlivi z računa neke javne institucije, ampak tudi vse druge odplačne ali neodplačne oblike razpolaganja z javnimi sredstvi.

- **Tajni podatki**

Organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije, če se zahteva nanaša na podatek, ki je na podlagi zakona, ki ureja tajne podatke, opredeljen kot tajen (izjema po 1. točka 1. odstavka 6. člena ZDIJZ). Ne glede na navedeno, se dostop do zahtevane informacije dovoli, če je javni interes glede razkritja močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije (razen v zakonsko določenih primerih).

- **Izjema postopkov, ki so v teku (nadzorni, kazenski pregon, upravni, sodni itd.)**
Z izjemami se varuje izvedba postopkov in zagotavlja učinkovito delo organov. Izjeme so določene v 6., 7. in 8. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ (postopki kazenskega pregona, upravni postopki, sodni postopki itd.). Drugi odstavek 5.a člena določa, da organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije ali njeno ponovno uporabo, če se zahteva nanaša na podatek, ki je pridobljen ali sestavljen zaradi nadzornega postopka, ki ga v skladu z zakonom vodi Banka Slovenije, organ, pristojen za nadzor trga vrednostnih papirjev ali zavarovalniški nadzor, ali drug nadzorni organ, specializiran za finančni nadzor, če je nadzorni postopek še v teku. Ko je postopek nadzora zaključen, organ lahko zavrne dostop ali njeno ponovno uporabo tudi, če bi razkritje zahtevane informacije povzročilo škodo drugi osebi ali če bi to resno ogrozilo izvajanje drugih zakonskih nalog nadzorne institucije, ki je vodila postopek.
- **Notranje delovanje organa (izjema po 11. točki 1. odstavka 6. člena ZDIJZ)**
Namen navedene izjeme je varovati vse tiste dokumente, ki so povezani z notranjim delovanjem posamezne organa, gre za dokumente, ki so namenjeni interni komunikaciji, kamor štejemo vso korespondenco, ki je namenjena pripravi odločitev organa, npr. mnenja, stališča, navodila, odredbe, opomniki, poročila, zapisnike, smernice ali podobne interne dokumente, ki so izdelani zaradi nekaterih notranjih potreb organa ali zaradi oblikovanja stališč v zvezi z delom organa, oziroma dokumente, iz katerih izhaja postopek ali način dela organa, kot tudi njegova notranja politika. Za izjemo gre, če bi razkritje zahtevanega dokumenta ogrozilo kritično in učinkovito delo organa.

4.2.2. Delno ugodeno/delno zavrnjeno (B - tabela 7)

Pri tovrstnih odločbah se pritožbi delno ugodi delno pa se zavrne. Razlogi ugodeno so navedeni pod točko A (ugoditev pritožbi), razlogi za delno zavrnitev pa se smiselno razlagajo kot so navedeni v točki D (zavrnitev pritožbe).

4.2.3 Vrnjeno v ponovno odločanje (C – tabela 7)

Glavni razlog, da IP vrača zadeve v ponovno odločanje je, kršitev postopka. Zavezanci pri obravnavi zahtev pogosto ne namenijo dovolj pozornosti postopkovnim vprašanjem, posledica nepopolnega oz. napačnega ugotovljenega dejanskega stanja s strani zavezanca na prvi stopnji pa je, da se izpodbijane odločbe ne da preizkusiti. V primerih, ko zavezanci zahtevo prosilca zaradi obstoja zakonskih izjem zavrnejo, je ključno, da popolnoma ugotovijo dejansko stanje in se konkretno opredelijo do vsebine vsakega od zahtevanih dokumentov. Iz obrazložitve odločbe mora biti razvidno, o katerih dokumentih so odločali ter v katerem delu je bila zahteva prosilca zavrnjena.

4.2.4 Zavrnitev pritožbe v celoti (D – tabela 7)

- Osebni podatek (IP odločil, da gre za osebni podatek oz. da ne gre za varovani osebni podatek)
- Obstoj dokumenta (IP ugotovil oz. potrdil, da dokument ne obstaja)
- Kršitev postopka (IP ne gre za kršitev postopkovnih pravil ZDIJZ oz. ZUP kot zatrjuje prosilec v pritožbi)
- Javni uslužbenci, funkcionarji (informacij ni mogoče razkriti, ker gre za varovane osebne podatke)
- Test interesa javnosti (IP odločil, da gre za izjemo od odstopa ter da ne prevladajo interesi razkritja)
- Tajnost vira (IP odločil, da gre za izjemo, ki varuje tajnost vira)
- Notranje delovanje organa (IP odločil, da gre za izjemo notranjega delovanja organa in razkritje ni mogoče)
- Varstvo kazenskega postopka (IP odločil, da gre za izjemo, ker kazenski pregon še poteka oz. kazenski postopek še teče)

- Poslovna skrivnost (IP odločil, da gre za izjemo poslovne skrivnosti, največkrat v povezavi z dokumenti iz javnega naročanja)
- Varstvo sodnega postopka (IP odločil, da gre za izjemo, saj sodni postopek še poteka)
- Tajni podatki (IP odločil, da gre za izjemo od odstopa)
- Upravni postopek (IP odločil, da gre za izjemo, ker upravni postopek še poteka)
- Kršitev materialnega prava (IP zavrnil pritožbo, s katero je bila zatrjevana kršitev)
- Ali gre za IJZ (IP odločil, da dokument ne predstavlja IJZ iz 4. člena ZDIJZ)
- Dokument v izdelavi (IP odločil, da gre za izjemo):
- Davčna tajnost (IP odločil, da gre za davčno tajnost)
- Ali gre za zlorabo pravice (IP odločil, da gre za zlorabo pravice dostopa)
- Okoljski podatki (IP odločil, da ne gre za okoljske podatke in ni razlogov za razkritje)
- Varstvo nadzornega postopka (IP odločil, da gre za nadzorni postopek, podana je izjema)

Opisi najpogostejših razlogov za odločitev, da se pritožba zavrne v celoti (glede na posredovane podatke organov):

- **Osebnih podatkov, javni uslužbenci, funkcionarji**
Izjema – varovanje osebnega podatka od dostopa do IJZ je obrazložena že zgoraj, zato sledi samo opis te izjeme kot razloga zaradi katerega IP pritožbo delno ali v celoti zavrne. V praksi prihaja do situacij, ko prosilci zahtevajo podatke o točno določenih osebah, največkrat o osebah, ki so predmet upravnih in sodnih postopkov, ker pa v takih primerih organi v konkretnem primeru tudi s prekritjem osebnih podatkov na zahtevanih dokumentih ne bi mogli zagotoviti anonimnosti posameznika, na katerega se ti podatki nanašajo, dostop zavrnejo v celoti, IP pa enako ravna s pritožbo. Prav tako bo zaščiten osebni podatek pred razkritjem, če bi že z razkritjem podatka o tem, ali se v zvezi z določenim posameznikom vodi upravni, sodni postopek, prišlo do kršitve varstva osebnih podatkov. Osebni podatek moramo namreč vedno brati skupaj z definicijo posameznika, torej, da je le ta določena ali določljiva fizična oseba, na katero se nanaša osebni podatek. Fizična oseba pa je določljiva, če jo je mogoče neposredno ali posredno identificirati, med drugim tudi s sklicevanjem na dejavnike, ki so značilni za njeno fizično, fiziološko, duševno, ekonomsko, kulturno ali družbeno identiteto. Zato bo organ ravnal pravilno in IP tako odločitev potrdil z zavrnitvijo pritožbe, če bo zahtevo za IJZ zavrnil četudi bi se konkreten osebni podatek lahko prikri, pa bi se iz drugih podatkov v dokumentu, lahko identificiralo osebo in s tem podatke in vsebino povezano z njo.
- **Test interesa javnosti**
Kadar bi bil javni interes glede razkritja močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije, kar se ugotavlja s testom interesa javnosti, se dostop do zahtevane informacije dovoli ne glede na zakonske izjeme dostopa do IJZ. V praksi se tako dogaja, da prosilci zahtevajo, da se razkrijejo osebni podatki kršiteljev, npr. iz ugotovitev inšpekcijskih postopkov, ker da obstaja javni interes za razkritje osebnih podatkov. Vendar pa test javnosti pomeni izjemo od izjem, ki se mora uporabljati izredno premišljeno in zgolj takrat, ko bi s pomočjo tega testa odkrili nekaj, kar bi pripomoglo k širši razpravi in razumevanju nečesa pomembnega za širšo javnost. Sodišče je že odločalo o tem, da golo zanimanje javnosti in medijev ni dovolj za poseg v zaščiteni dobrino (izjemo). Sodišče je menilo, da je javni interes podan, kadar so ogrožene take vrednote, kot je na primer življenje, zdravje ali varnost ljudi in podobno.
- **Dokument ne obstaja**
Kadar IP v pritožbenem postopku ugotovi, da je prosilec od organa zahteval dokument, ki ne obstaja ali pa bi bila za pripravo takega dokumenta potrebna vsebinska presoja in analiza dokumentov in bi to predstavljalo ustvarjanje novega dokumenta, pritožbo zavrne. Informacija javnega značaja je namreč po ZDIJZ, le informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva (v nadaljnjem besedilu: dokument), ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb. Torej gre za dokument, ki že obstaja in ga ni potrebno posebej pripravljati, oblikovati. V pritožbenem postopku je včasih sporno

vprašanje, ali organ z dokumentom razpolaga oz. ali lahko organ, na podlagi podatkov, ki jih je prosilec navedel v zahtevi po ZDIJZ, »najde oz. identificira« zahtevani dokument. Kadar računalniška tehnologija organu ne omogoča iskanja zahtevanih podatkov po kriterijih prosilca, bo IP ugotovil, da organ z zahtevano informacijo ne razpolaga. Iz prvega odstavka 4. člena ZDIJZ izhaja, da informacijo javnega značaja predstavlja samo dokument, ki že obstaja, je že ustvarjen, oziroma dokument, ki ga je organ v okviru svojega delovnega področja že izdelal oziroma pridobil. Gre za pogoj, ki je v teoriji poznan kot »kriterij materializirane oblike«. Organi, ki so zavezanci po ZDIJZ, so namreč dolžni omogočiti dostop le do že obstoječih informacij in niso dolžni ustvariti novega dokumenta ali pridobiti oziroma vzpostaviti dokumenta, ki ga v času zahteve nimajo.

- **Kršitev postopka**

Gre za primere, ko IP zavrne pritožbe, ker je preuranjena. Prvostopenjski organ odloča znotraj zakonskih rokov, pritožnik pa se pritoži na IP še pred potekom roka za odločitve prvostopenjskega organa o njegovi zahtevi.

- **Notranje delovanje organa**

Prosilci zahtevajo dokumente, ki po vsebini predstavljajo delovne dokumente organa, ki so namenjeni izključni notranji komunikaciji in delovanju organa in bi njihovo razkritje lahko povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa (škodni test). V praksi se pojavljajo tudi zahteve za dostop do IJZ, gre pa za dokumente iz katerih so na primer razvidni razmišljanje, stališča in interesi organa, kar bi lahko škodovalo delovanju organa. Prosilci za IJZ poizkušajo na tak način priti tudi do podatkov, dokumentov, ki bi jim lahko koristili v nadaljnjih sodnih postopkih. Take zahteve za IJZ se zavrnejo, te odločitve pa je potrdil tudi IP.

- **Tajni podatek**

Opis izjeme zgoraj pod (A). Pri reševanju pritožb posameznikov je včasih potreben tudi ogled brez prisotnosti stranke, ki zahteva dostop do informacije javnega značaja, t. i. ogled in camera, s pomočjo katerega Informacijski pooblaščenec ugotovi dejansko stanje dokumentov pri organ. V pritožbenem postopku še posebej pri občutljivih dokumentih npr. obveščevalnih služb, odredb ipd. opravi IP ogled in camera, pri katerem neposredno z ogledom ugotavlja ali so podani razlogi, da so presojeni dokumenti označeni kot tajni v skladu z ZTP oziroma ali so podani razlogi za umik stopnje tajnosti. Elementi presoje IP ali so podani razlogi za umik stopnje tajnosti izhajajo tudi iz pisnih ocen škodljivih posledic, ki so podane v postopku določevanja stopnje tajnosti določnega dokumenta. IP v postopkih zavrnitve pritožbe presodi, da javni interes za razkritje ne prevlada nad interesom (tudi tu gre za javni interes) zaradi katerega je predmetni dokument treba varovati kot tajni podatek.

- **Tajnost vira**

Organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije ali njeno ponovno uporabo, če se zahteva nanaša na podatek, glede katerega zakon določa varovanje tajnosti vira. Gre predvsem za zaščito prijaviteljev v različnih inšpekcijskih in drugih nadzornih postopkih ali postopkih podaje ovadb, ipd. Včasih organi zaščito vira razširijo na celotno vsebino prijave, kar ni pravilno, kolikor se tudi iz vsebine ne da konkretizirati prijavitelja, zato v teh primerih IP pritožbi delno ugoti, delno pa jo zavrne.

5 SODNA STATISTIKA NA PODROČJU ZDIJZ ZA LETI 2019 IN 2020

5.1 ODLOČBE UPRAVNEGA SODIŠČA RS

Zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca lahko prosilec ali zavezani organ sproži upravni spor. Od Upravnega sodišča Republike Slovenije (v nadaljevanju: [Upravno sodišče](#)) smo pridobili podatke o izdanih sodnih odločbah v letih 2019 in 2020 v zvezi s področjem dostopa do informacij javnega značaja.

V letu 2019 je Upravno sodišče izdalo 49 odločb s področja dostopa do oziroma ponovne uporabe informacij javnega značaja (odločbe državnih organov, občin ali drugih zavezancev iz širšega javnega sektorja za informacije javnega značaja). V 21 zadevah je sodišče tožbi ugodilo, v 20 zavrnilo, v 8 zadevah pa je šlo za končanje postopka iz postopkovnih razlogov.

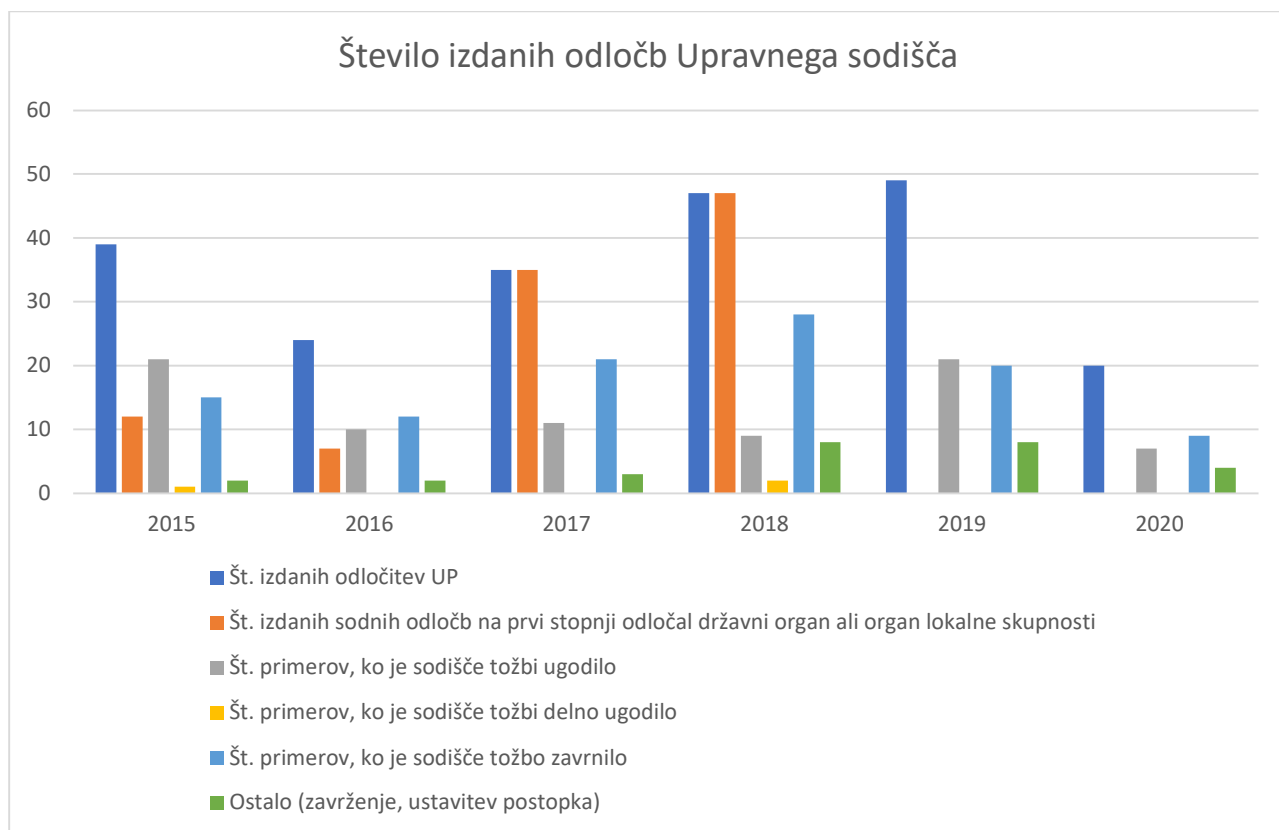
V letu 2020 je Upravno sodišče izdalo 20 odločb s področja dostopa do oziroma ponovne uporabe informacij javnega značaja (odločbe državnih organov, občin ali drugih zavezancev iz širšega javnega sektorja za informacije javnega značaja). V 7 zadevah je sodišče tožni ugodilo, v 9 zavrnilo, v 4 zadevah je šlo za končanje postopka iz postopkovnih razlogov.

Tabela 8 Število izdanih odločb Upravnega sodišča v zvezi z dostopom do informacij javnega značaja v letih 2015 - 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Število izdanih odločitev Upravnega sodišča	39	24	35	47	49	20
Število izdanih sodnih odločb, kjer je v postopku na prvi stopnji odločal državni organ ali organ lokalne skupnosti	12	7	35	47	/*	/*
Število primerov, ko je sodišče tožbi ugodilo	21	10	11	9	21	7
Število primerov, ko je sodišče tožbi delno ugodilo	1	0	0	2	0	0
Število primerov, ko je sodišče tožbo zavrnilo	15	12	21	28	20	9
Ostalo (zavrženje, ustavitev postopka)	2	2	3	8	8	4

* Upravno sodišče podatka ne vodi.

Graf 5 Prikaz izdanih odločb Upravnega sodišča v letih od 2015 do 2020

6 PREGLED SODNE PRAKSE NA PODROČJU ZDIJZ ZA LETI 2019 IN 2020

V nadaljevanju so predstavljeni izseki iz posameznih sodb, ki so pomembni z vidika implementacije ZDIJZ glede na posamezne pravne institute, kot so: poslovna skrivnost, osebni podatek, delovanje organa, tajni podatek, zaščita vira, poraba javnih sredstev, zaposlitev v javnem sektorju in drugi.

6.1 SODBE UPRAVNEGA SODIŠČA⁶

5.1.1 Izdane v letu 2019

I U 1319/2018-27 z dne 11. december 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - ničnost odločbe - odločba, izdana brez zahteve stranke - skrčenje zahtevka

Zveza: ZUP - člen 279, 279/1, 279/1-4.

Jedro:

Dopis z dne 14. 12. 2017 predstavlja le zožitev primarne prvotne zahteve z dne 19. 7. 2017 in ga ni mogoče šteti kot novo zahtevo po ZDIJZ, saj je bila z njim le zožena prvotna zahteva. ZDIJZ na več mestih jasno opredeljuje, da postopka za dostop do informacij javnega značaja ni mogoče voditi brez zahteve prosilca. Tožeča stranka je s prvostopenjsko odločbo odločala brez zahteve stranke, zato je podan razlog za ničnost.

Iz same vloge prosilke z dne 14. 12. 2017 izhaja, da ne gre za zahtevo za začetek postopka, saj ime vloge nosi naslov „dopolnitev zahteve/pojasnilo“. V svoji vlogi prosilka navaja, da želi s pojasnilom obvestiti tožečo stranko, da se želi seznaniti le s specifičnimi informacijami iz meddržavne tožbe. Torej niti iz imena vloge niti iz njene vsebine ni razvidno, da bi šlo za novo zahtevo. Prav tako se sodišče strinja z navedbo prosilke v odgovoru na tožbo, da se je prosilka v tej vlogi sklicevala na isto opravilno številko kot je tista, pod katero je tožeča stranka že prej vodila postopek v zvezi z prosilkino prvotno zahtevo. Razen tega tudi ni razumljivo, daje tožeča stranka z odločbo z dne 1. 3. 2018 še enkrat odločila o isti zadevi, o kateri je že prej odločila z odločbo z dne 19. 12. 2017. S slednjo je namreč zavrnila prošnjo za posredovanje kopije meddržavne tožbe v celoti, nato pa je z odločbo z dne 1. 3. 2018, ki je bila nato izrečena za nično, ponovno odločila z zavrnitvijo zahteve za seznanitev z delom te tožbe.

I U 543/2017-20 z dne 11. december 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - nejasen izrek odločbe - ocena sodniške službe - sodnik - osebni podatki - neodvisnost sodnikov

Zveza: ZUP - člen 213, 237, 237/2, 237/2-7; Zakon o sodiščih - ZS - člen 1, 3, 78, 79; Zakon o sodniški službi - ZSS - člen 2, 2a, 31; Ustava Republike Slovenije - URS - člen 125; ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-11, 6/3-1 in Zakon o varstvu osebnih podatkov - ZVOP-1 - člen 32.

Jedro:

Tako iz 78. člena ZS, kot tudi iz 31. člena ZSS izhaja, da ima pravico do dostopa do podatkov iz centralne kadrovske evidence o sodnikih (78. člen ZS) oziroma pravico do osebnega spisa, v katerem se nahajajo sodniške ocene (31. člen ZSS), le omejen (določen) krog upravičencev. Navedena zakona tako ne omogočata prostega dostopa do podatkov o sodnikih v zvezi s sodniško oceno (vsakemu) prosilcu. Z restriktivno določenim krogom upravičencev do podatkov o sodnikih v zvezi z oceno je namreč zakonodajalec zaščitil uresničevanje načela neodvisnosti sodnikov kot nosilcev sodne veje oblasti, ki ga pri opravljanju sodniške funkcije zagotavlja že 125. člen Ustave RS, poleg tega še 3. člen ZS in 2. in 2.a člen ZSS.

⁶ <https://www.ip-rs.si/informacije-javnega-zna%C4%8Daja/sodbe-upravnega-sodi%C5%A1%C4%8Da>

Glede na izrecne določbe 78. člena ZS, ni mogoče enačiti položaja javnih uslužbencev in položaja sodnikov. Položaj sodnikov, ki izvršujejo sodno oblast, je že v izhodišču drugačen od položaja javnih uslužbencev, zato njihov položaj tudi glede na potrebe po zaupnosti njihovih podatkov ni primerljiv.

I U 2599/2018-13 z dne 27. november 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - notranje delovanje oziroma dejavnost organa - varovanje nemotenosti dela državnih organov - javni interes - interes javnosti

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-11.

Jedro:

V 1. točki tega dokumenta se le prvi stavek nanaša na varovanje meje, medtem ko je drugi stavek te točke namenjen že ravnanju, ki se nanaša na način vodenja upravnega postopka, to pa je predpisano z zakonom in z razkritjem tega ne morejo biti povzročene motnje pri delovanju organa. V 2. točki dokumenta z dne 6. 4. 2018 gre za naročilo za izvajanje policijske taktike varovanja meje in bi razkritje lahko povzročilo motnje pri delovanju. Obenem pri tem dokumentu ne gre za opis postopanja z osebami, ki bi se nahajale na območju Republike Slovenije in bi se na ozemlju Republike Slovenije v zvezi z njimi vodili kakšni z zakonom predpisani postopki.

V obravnavani zadevi je predmet presoje sedem dokumentov, ki so naštetih v I. točki izreka izpodbijane odločbe. Po presoji sodišča, ki je te dokumente tudi vpogledalo, je pri vseh teh dokumentih podan prvi pogoj iz I I. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, ki je potreben, da gre za izjemo notranjega delovanja, to je pogoj, da gre za podatke iz dokumentov, ki so bili sestavljeni v zvezi z notranjim delovanjem oziroma dejavnostjo organov. Gre namreč za interne dokumente, ki so nastali v komunikaciji znotraj istega upravnega organa. Tako je po mnenju sodišča sporno predvsem vprašanje, ali je pri navedenih dokumentih podan tudi drugi pogoj, potreben za obstoj te izjeme, to je, da bi razkritje teh dokumentov povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa. Po presoji sodišča je imela tožena stranka pri odločanju o tem, ali gre za informacije javnega značaja, pravičen pristop, ko je pri vsakem posameznem dokumentu presojala, ali gre pri vsebini posameznega dokumenta res za policijsko taktiko in metodiko dela, za katero se tudi sodišče strinja, da bi njeno razkritje povzročilo motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa. Prav tako je imela tožena stranka pravičen pristop, ki je pri svojem odločanju izhajala iz stališča, da postopanje z posameznimi osebami na območju Republike Slovenije ne more biti stvar, ki bi povzročila motnje pri delovanju oziroma dejavnosti organa. Postopki so predpisani z pravnimi normami in jih je v vsakem primeru potrebno upoštevati. Pravilno je upoštevala, da način izvajanja teh postopkov, ki posega v pravice in obveznosti oseb, ki so obravnavane, ne more biti zgolj stvar interne politike organa. Pri tem sodišče nadalje ugotavlja, da je tožena stranka v izpodbijani odločbi za vsak dokument posebej obrazložila, zakaj se določen del dokumenta lahko pokaže (na primer ker gre za opis postopkov v zvezi s posamezniki) in zakaj se ga ne sme pokazati, ker bi njegovo razkritje pomenilo motnje pri delovanju organa (na primer policijska taktika in metodika dela). Tožena stranka je v svoji odločbi to zelo konkretno obrazložila.

Nadalje sodišče še pojasnjuje, da se tožena stranka ne more sklicevati na to, da če bi dokumenti predstavljali glede na njihovo naravo in težo tak pomen, da bi jih morala potem tožeča stranka označiti s stopnjo tajnosti po Zakonu o tajnih podatkih. S tem v zvezi mora sodišče pojasniti, da gre za dve različni vrsti izjem, ena je po I. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, druga pa je izjema po I I. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. Tožeča stranka se lahko povsem upravičeno sklicuje na obstoj izjeme iz I I. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, četudi dokumenti niso označeni s stopnjo tajnosti po Zakonu o tajnih podatkih.

I U 1549/2019-14 z dne 13. november 2019

Institut: Ali dokument obstaja ?

Zveza: ZDIJZ - člen 4. in 22.

Jedro:

Tožnik je zoper dopis Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani na toženo stranko vložil pritožbo zaradi molka organa. V pritožbi je navedel, da dopis Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani ne predstavlja materializirane informacije iz 4. člena ZDIJZ, torej ne predstavlja pravilno pridobljenega in zakonitega materialnega dokaza o obstoju zahtevane informacije.

Ob upoštevanju navedene določbe prvega odstavka 22. člena ZDIJZ in podatkov v spisu je odločitev tožene stranke po presoji sodišča pravilna in zakonita. Tožena stranka je v izpodbijani odločbi pravilno

pojasnila, da organ tožniku, glede na to, da je z dopisom tožnikovi zahtevi po dostopu informacije javnega značaja v celoti ugodil, ni bil dolžan izdati odločbe in da tožnik glede na to, da mu je organ posredoval zahtevano informacijo, tudi ni bil v molku.

I U 1951/2017-21 z dne 9. oktober 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - test javnega interesa - bistvena kršitev določb postopka

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-3, 6/2, 6/3, 6/3-1.

Jedro:

Ob upoštevanju neprerekanih (torej priznanih) trditev, da v času odločanja organa ni bila javna oseba, in razlogov izpodbijane odločbe, iz katerih ni razvidno, da bi v tej zadevi šlo za primer, ki bi bil deležen javne pozornosti, javno razkritje tožničnih osebnih podatkov v dokumentih (navedenih v izpodbijanem delu odločbe tožene stranke), ne bi v ničemer pripomoglo k javni razpravi o za javnost pomembnih temah.

Izpodbijane odločbe se ne da preizkusiti. Njeni razlogi so namreč med seboj v nasprotju že s tem, ko je iz njih uvodoma razvidno, da podatki o prekrških, ki jih je tožnica storila kot ministrica, niso povezani z opravljanjem te funkcije, v nadaljevanju pa odločitev o obstoju javnega interesa temelji na ugotovitvi, da morajo biti navedeni podatki javnosti razkriti ravno zato, ker jih je tožnica storila v času, ko je opravljala funkcijo ministricice.

Pravni pojem javnega interesa je nedoločen pravni pojem, ki ga je treba vsebinsko napolniti v vsakem konkretnem primeru. Javni interes je abstrakten in splošen, kaže pa se kot zahteva po preglednosti, odprtosti delovanja in v zavezi organov javnega sektorja, da deluje odgovorno in skrbno pri odločanju o pomembnih zadevah in pri porabi javnih sredstev? Javni interes se kaže tudi v odprti razpravi o pomembnih družbenih temah. Podan je v vseh vrstah situacij, v katerih je izražena potreba po odgovornosti in transparentnosti odločanja, in ki sprožajo javno razpravo. Je na primer močan v situacijah, ki se navezujejo na pridobivanje ali porabo javnih sredstev, javno varnost, javno zdravje, odgovornost in transparentnost odločanja, ki sprožijo javno ali parlamentarno razpravo ipd.

Test interesa javnosti je torej treba uporabljati premišljeno in le takrat, ko bi z njegovo pomočjo odkrili nekaj, kar bi pripomoglo k širši razpravi in razumevanju nečesa pomembnega za javnost.

Tožena stranka torej utemeljuje večjo moč javnega interesa glede razkritja pred varovanjem osebnih podatkov predvsem z moralno držo javnih oseb, kar ministri (tudi po presoji sodišča) nedvomno so. Vendar pa po presoji sodišča s tako utemeljitvijo niso podani dovolj tehtni razlogi, da bi bil omogočen prost dostop do tožničinega imena v navedenih postopkih o prekršku. Ob upoštevanju njenih neprerekanih (torej priznanih) trditev, da v času odločanja organa ni bila javna oseba,³ in razlogov izpodbijane odločbe, iz katerih ni razvidno, da bi v tej zadevi šlo za primer, ki bi bil deležen javne pozornosti⁴, javno razkritje tožničnih osebnih podatkov v dokumentih (navedenih v izpodbijanem delu odločbe tožene stranke), namreč ne bi v ničemer pripomoglo k javni razpravi o za javnost pomembnih temah.

I U 1788/2016-20 z dne 9. oktober 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - zloraba pravice do dostopa do informacij javnega značaja - šikanozno ravnanje - absolutna bistvena kršitev določb postopka - stranski udeleženec

Zveza: ZDIJZ - člen 5, 6, 6/1, 6/1-6 in ZUP - člen 237, 237/2, 237/2-2.

Jedro:

Za ugotavljanje namere prosilca, da zlorabi pravico po ZDIJZ, bi toženka morala prosilca soočiti z očitki glede njegove namere in mu dati možnost, da se do tega opredeli in da pojasni. Namesto tega oziroma brez tega pa se je tožena stranka opredelila, da zlorabe pravice očitno ni bilo oziroma da iz same zahteve ne izhaja. Indicev, da bi morda lahko šlo za zlorabo pravice oziroma za šikanozen značaj zahteve, je bilo že v prvostopenjskem aktu dovolj, za to, da bi toženka izpeljala ustrezen ugotovitveni postopek glede tega vprašanja.

Ker je v konkretnem primeru o razkritju osebnih podatkov odločila toženka in torej izpodbijana odločba predstavlja pravno podlago za njihovo razkritje, je bila še pred odločitvijo o tem dolžna obvestiti osebo, na katero se osebni podatki nanašajo in ji omogočiti udeležbo v postopku.

V obravnavani zadevi je med strankama prvo sporno vprašanje, ki je tudi ključno za razrešitev tega upravnega spora, ali je toženka stranka na zakonit način preverila možnost zlorabe pravice do dostopa

do informacije javnega značaja s strani prosilca. Toženka bi namreč morala ugotoviti, ali je očitno predmetna zahteva prosilca za dostop do informacij javnega značaja, to je do podatkov o plačah za mesece januar do avgust 2016 ter do fotokopij diplome in spričevala o opravljenem strokovnem izpitu — velja za šikanoznega značaja oziroma ali gre očitno za zlorabljanje pravice do dostopa do informacije javnega značaja.

Tega stališča ni mogoče avtomatično prenašati na obravnavano zadevo v tem smislu, da morajo znaki zlorabe pravice vedno izhajati izključno iz same zahteve in da zavezanec oziroma Informacijski pooblaščenec ne sme(ta) delati nobene povezave med predmetno zahtevo in drugimi zahtevami za dostop do informacije javnega značaja, če so le te povezane s katero izmed izjem za dostop do informacij javnega značaja, kot je na primer 6. točka prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. Izjema iz 6. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ namreč brez dvoma pokriva tudi šikanozne zahteve za izločanje pravosodnih funkcionarjev iz kazenskih postopkov.

Toženka torej tudi nima prav, ko pravi, da se zahteva prosilca za pridobitev podatkov o kvalifikacijah tožilca, ki na primer vodi pregon zoper prosilca, ne nanaša na noben dokument iz katerega koli kazenskega postopka. Podatek o profesionalnih kvalifikacijah pravosodnega funkcionarja je sestavljen in pridobljen tudi v zvezi z vodenjem kazenskega postopka v smislu 6. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, v katerem je nepristranost tožilca pravno relevantna okoliščina, šikanozna zahteva pa lahko škodi izvedbi kazenskega postopka. O tem ne more biti nobenega dvoma.

I U 1594/2017-19 z dne 4. september 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - dostop do podatkov - način

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/6, 6/6-4; Zakon o Poslovnem registru Slovenije (ZPRS-1) - člen 22 in Zakon o sodnem registru (ZSReg) - člen 7.

Jedro:

Naslovi prebivališč oseb, ki so vpisani pri posameznih subjektih vpisa v poslovni register, so javni podatki, ki pa so na spletni strani AJPES dostopni le na točno določen način. Pri dostopu do podatka o naslovu prebivališča določene osebe, mora zainteresirana oseba vedeti, v katerem subjektu je ta oseba udeležena kot ustanovitelj, družbenik, zastopnik ali član organa nadzora. Način dostopa do teh podatkov je določen z določenimi omejitvami. Do teh podatkov je možno priti le s kombinacijo podatkov o posamezni fizični osebi, in sicer imenom in priimkom in z uporabo EMŠO ali imena in priimka in davčne številke ali imena in priimka in naslova osebe. Zato prvostopenjski organ prosilcu ne more posredovati podatkov drugače kot na navedene načine.

Tudi če bo prosilec vpogled na svoji aplikaciji omogočil tako, kot določa zakonodaja glede vpogleda v poslovni register, ni dopustno, da bi od AJPES-a sam pridobival podatke na način, ki ga oba zakona ne omogočata. Zakonodajalec torej ni omogočil, da bi prvostopenjski organ posredoval prosilcu podatke o imenih in priimkih ter naslovih fizičnih oseb, ki imajo določene položaje v gospodarskih družbah. Povsem neomejenega dostopa do podatkov po posamezni fizični osebi zgolj z njenim imenom in priimkom glede na citirana zakonska določila ne more imeti nihče, če ne razpolaga še z dodatnim kvalifikatorjem, kar pomeni, da imajo dostop lahko le osebe, ki poznajo ime in priimek v kombinaciji še z enim drugim podatkom (ki ga morajo pri iskanju že poznati).

I U 669/2018-12 z dne 24. julij 2019

Institut: obnova postopka - pogoji za obnovo postopka - pravni interes

Zveza: ZUP - člen 260, 260-9, 267, 267/1, 267/3.

Jedro:

ZUP v prvem odstavku 267. člena določa, da ko organ, ki je pristojen za odločanje o predlogu za obnovo, prejme predlog, mora preizkusiti, ali je predlog dovoljen, popoln in pravočasen, ali ga je podala upravičena oseba in ali je okoliščina, na katero se predlog opira, verjetno izkazana. Iz besedila citiranega člena ne izhaja, da bi moral biti eden od pogojev, da se lahko vloži obnova, tudi ta, da ima stranka pravni interes. Taka razlaga zakona je napačna, saj se s tem kot pogoj za vložitev obnove postopka določa nekaj, česar zakon sploh ne določa.

Zgolj dejstvo, da je bila neka odločitev že izvršena, ne more biti razlog za to, da se prizadetemu odreka pravica do pravnega varstva zoper tako odločitev, ker naj ne bi imel pravnega interesa. Če bi to bilo izhodišče, potem pravno varstvo zoper večino inšpekcijskih odločb sploh ne bi bilo mogoče, saj so te

odločbe praviloma izvršljive v zelo kratkem času, ker pritožba zoper njih ne zadrži izvršitve. Tako pa se npr. z njihovo odpravo oziroma ugotovitvijo morebitne nezakonitosti lahko doseže preprečitev njihovih nadaljnjih učinkov, se odpravijo njihove posledice ipd. Glede na vse navedeno se tudi ni mogoče strinjati s tožbeno navedbo, da bi bila vsa procesna dejanja v obnovljenem postopku zgolj sama sebi namen.

Tudi če je tožena stranka v neki drugi zadevi sprejela drugačno stališče, kot to navaja tožeča stranka, to nima nobenega vpliva na obravnavano zadevo. Sodišče je namreč pri svoji presoji vezano na sodno prakso, in ne na različna stališča drugih državnih organov v posameznih zadevah. Na sodno presojo zato ne more vplivati, če je tožena stranka v drugi zadevi odločila drugače.

I U 909/2017-23 z dne 10. julij 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - tajni podatki

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/2.

Jedro:

Zahtevana informacija je tajni podatek, zaradi česar je v obravnavani zadevi podana podlaga za zavrnitev dostopa do zahtevane informacije, kar logično pomeni, da dostopa do te informacije ni mogoče dovoliti na podlagi tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ, saj je iz njegove vsebine razvidno, da je izjema predvidena ravno za primer iz navedene 1. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ.

V navedeni zadevi je sodišče z vidika izjeme po 1. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ sprejelo stališče, da je tožena stranka nepravilno uporabila 5. člen ZTP. Podatek, ki se nanaša na postopek izbire vodje diplomatskega predstavništva RS v tujini, se namreč uvršča med „zunanje zadeve“ v smislu 5. člena ZTP in ga je mogoče ob izpolnjenih pogojih iz navedene določbe določiti za tajnega (19. točka obrazložitve). Sodišče je prav tako presodilo, da so zahtevane informacije, ki vsebujejo obrazloženo mnenje članov Kadrovske komisije glede primernosti kandidatov za položaj vodje predstavništva RS v tujini, tako pomembne, da bi z njihovim razkritjem očitno lahko nastale škodljive posledice za politične ali gospodarske koristi države (20. točka obrazložitve). Menilo je, da je odločitev o ohranitvi tajnosti izmenjave mnenj med člani Kadrovske komisije o primernosti kandidatov bistvena tudi v fazi, ko je postopek imenovanja že zaključen in ko izbrani kandidat že opravlja svoje delo v državi sprejemnici ali mednarodni organizaciji (21. točka obrazložitve).

V zvezi z izjemo notranjega delovanja organa po 11. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ je sodišče presodilo, da bi vsesplošni dostop do zahtevanih podatkov lahko povzročil, da bi bila tudi država sprejemnica seznanjena z vsemi morebitnimi pomisleki znotraj ministrstva in osebnostnimi lastnostmi kandidata, s čimer bi bile lahko razkrite (morebitne) šibke točke in pomanjkljivosti najvišjega predstavnika RS v drugi državi in bi to nedvomno lahko škodljivo vplivalo na interese Republike Slovenije in otežilo izvajanje nalog MZZ (23. točka obrazložitve).

Ob upoštevanju nosilnih stališč v zadevi I U 624/2016, od katerih sodišče ne odstopa, je zahtevana informacija tajni podatek, zaradi česar je v obravnavani zadevi podana podlaga za zavrnitev dostopa (do zahtevane informacije) po 1. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. To logično pomeni, da dostopa do te informacije ni mogoče dovoliti na podlagi tretjega odstavka istega člena, saj je iz njegove vsebine razvidno, da je izjema predvidena ravno za primer iz navedene 1. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. Glede na omenjeno nosilno stališče na drugačno presojo ne more vplivati niti ugotovitev sodišča v zadevi I U 624/2016 0 dodatni podlagi za zavrnitev dostopa do zahtevane informacije po 11. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ; nelogično bi namreč bilo, če bi bil v obravnavani zadevi dovoljen dostop do tajnih podatkov samo zaradi dodatnega nosilnega stališča sodišča, glede na to, da določba prve alineje tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ ne predvideva izjeme iz 11. točke prvega odstavka tega člena.

Sodišče se strinja tudi s presojo tožene stranke, da v obravnavani zadevi javni interes glede razkritja zahtevanih informacij ne more biti močnejši od javnega interesa za zavrnitev dostopa do teh informacij. Ob upoštevanju že sprejetih stališč v zadevi I U 624/2016 (17. točka obrazložitve te sodbe) tožena stranka po presoji sodišča namreč pravilno opozarja, da zgolj tožnikova navedba, da bi zahtevane informacije razkrile morebitne šibke točke ali pomanjkljivosti kandidatov v izbirnem postopku, ne more biti argument, ki bi bil močnejši od varstva tajnih podatkov.

I U 205/2018-7 z dne 7. junij 2019

Institut: upravni spor - rok za vložitev tožbe - fikcija vročitve - prepozna tožba - načelno pravno mnenje Vrhovnega sodišča.

Zveza: ZUS-1 - člen 28, 29, 36, 36/1, 36/1-2 in ZUP - člen 87, 87/3, 87/4.

Jedro:

Iz načelnega pravnega mnenja, ki ga je sprejelo Vrhovno sodišče, v ZUP ni podlage za razlago, da bi fikcija vročitve v primeru, ko se rok za dvig pisanja izteče na soboto, nedeljo ali drug dela prost dan, naslovnik pa pisanja ne dvigne, nastopila šele prvi naslednji delovni dan. V obravnavani zadevi to pomeni, da se šteje, da je bila vročitev s tožbo izpodbijanega sklepa opravljena v soboto, 11. 11. 2017, torej z dnem izteka 15 dnevne roka za osebni prevzem pisanja. Začetek tridesetdnevnega roka za vložitev tožbe v upravnem sporu je tako treba šteti od naslednjega dne, torej od 12. 11. 2017. Rok za vložitev tožbe v upravnem sporu se je v konkretnem primeru tako iztekel v ponedeljek, 11. 12. 2017. Tožnik pa je, kot je razvidno iz sodnega spisa in podatkov na pisemski ovojnici, tožbo vložil priporočeno na pošti šele v sredo, 13. 12. 2017. To pomeni, da je tožbo vložil po poteku zakonsko določenega prekluzivnega trideset dnevne roka za vložitev tožbe ter je tako prepozna.

Iz predloženih upravnih spisov in dokazil o vročitvi odločbe (podpisana vročilnica) nedvoumno izhaja, daje bila tožniku 27. 10. 2017 poizkušana vročitev odločbe. Ker se osebna vročitev po 87. členu ZUP ni dala opraviti, mu je bilo istega dne v predalčniku na naslovu za vročanje puščeno obvestilo o prispelem pismu. Na obvestilu je bil opozorjen, da lahko pismo prevzame v roku 15 dni, ki začne teči od 28. 10. 2017. Iz obvestila je tudi razvidno, da je bil izrecno opozorjen na posledice, da se v primeru, če pisma ne bo prevzel v 15 dnevem roku, po četrtem odstavku 87. člena ZUP šteje, da je bila vročitev opravljena z dnem pretoka tega roka. Ker pisanja ni dvignil v postavljenem roku, mu je bilo pisanje 13. 11. 2017 puščeno v hišnem predalčniku.

V primeru fikcije vročitve po četrtem odstavku 87. člena ZUP se rok za vložitev tožbe ne začne šteti naslednji dan od dneva, ko je bil naslovniku dokument puščen v hišnem predalčniku, temveč naslednji dan od poteka 15 dnevne roka za prevzem dokumenta na pošti, saj se z dnem izteka tega roka vročitev šteje za opravljeno. Iz načelnega pravnega mnenja, ki ga je sprejelo Vrhovno sodišče na Občni seji dne 14. 1. 2015 in po katerem se pri izteku roka iz četrtega odstavka 87. člena ZUP ne upošteva določba drugega odstavka 101. člena ZUP, v ZUP tudi ni podlage za razlago, da bi fikcija vročitve v primeru, ko se rok za dvig pisanja izteče na soboto, nedeljo ali drug dela prost dan, naslovnik pa pisanja ne dvigne, nastopila šele prvi naslednji delovni dan.

To v obravnavani zadevi pomeni, da se šteje, da je bila vročitev s tožbo izpodbijanega sklepa opravljena v soboto, 11. 11. 2017, torej z dnem izteka 15 dnevne roka za osebni prevzem pisanja. Začetek tridesetdnevnega roka za vložitev tožbe v upravnem sporu je tako treba šteti od naslednjega dne, torej od 12. 11. 2017. Rok za vložitev tožbe v upravnem sporu se je v konkretnem primeru tako iztekel v ponedeljek, 11. 12. 2017. Tožnik pa je, kot je razvidno iz sodnega spisa in podatkov na pisemski ovojnici, tožbo vložil priporočeno na pošti šele v sredo, 13. 12. 2017. To pomeni, daje tožbo vložil po poteku zakonsko določenega prekluzivnega trideset dnevne roka za vložitev tožbe iz prvega odstavka 28. člena ZUS-I ter je tako prepozna. .

I U 391/2018-13 z dne 24. april 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izločitev uradne osebe - osebni podatek - javni uslužbenec - delovno razmerje

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-3, 6/3, 6/3-1 in ZUP - člen 35, 35-1.

Jedro:

Po presoji sodišča tožnik utemeljeno ugovarja, da bi se morala predstojnica organa oziroma uradna oseba v tem primeru, ko je v obeh zadevah šlo za odločanje o tožnikovi zahtevi za dostop do informacij javnega značaja o njenem dopustu, izločiti. Drži sicer, kot navaja toženka v obrazložitvi obeh odločb druge stopnje, da A.A. v predmetnih postopkih ni nastopala kot stranka, soupravičenec oziroma sozavezanec, priča, izvedenec, pooblaščenec ali zakoniti zastopnik stranke, vendar pa je glede na to, da se zahtevani podatki nesporno nanašajo nanjo, po mnenju sodišča podana okoliščina, ki zbuja dvom o njeni nepristranskosti. Nepristranskost uradnih oseb, ki odločajo o pravicah in obveznostih strank, je treba namreč ocenjevati ne le po njenih učinkih, temveč tudi po zunanjem izrazu, namreč kako lahko pristranskost oziroma nepristranskost uradnih oseb razumejo udeleženci v postopku in tudi kot se razume v očeh javnosti.

Po presoji sodišča tožnik utemeljeno ugovarja, da je podatek o tem, kdaj je bila uradna oseba organa na dopustu, povezan z opravljanjem njene javne funkcije oziroma z opravljanjem delovnega razmerja javne uslužbenke.

I U 1368/2017-10 z dne 17. april 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja- nepopolna zahteva

Zveza: ZDIJZ - člen 4, 6, 6/1, 6/1-1 in Zakon o tajnih podatkih (ZTP) - člen 5, 5-4, 7, 10

Jedro:

Dokument, ki ga zahteva tožnik, ne obstaja in torej ne gre za informacijo javnega značaja skladno s prvim odstavkom 4. člena ZDIJZ.

Stopnja tajnosti v navedenih dokumentih je določena v skladu z določbami 4. točke 5. člena ter 7. in 10. členom ZTP. Glede na navedeno, kar med strankama niti ni sporno, imajo podatki, katerih razkritje v skladu z ZDIJZ zahteva tožnik, določeno stopnjo tajnosti v skladu z ZTP "zaupno" in "tajno". Da gre v konkretnem primeru za podatke v navedenih tožilskih spisih, ki se nanašajo na obveščevalno in varnostno dejavnost državnih organov Republike Slovenije, saj dokumenti med drugim vsebujejo nekatere kadrovske podatke glede zaposlenih v Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji (SOVA) med strankama prav tako ni sporno. Pri čemer je SOVA organ, za katerega že iz njegovega naziva oziroma namena ustanovitve izhaja, da deluje znotraj sistema nacionalne varnosti za izvajanje ukrepov, s katerimi se zagotavlja zadostna raven nacionalne varnosti in varnosti državljanov oziroma posameznikov. Čim pa je tako, gre tudi po presoji sodišča skladno s 1. točko prvega odstavka 6. člena ZDIJZ v tem primeru za podatke, do katerih je dostop potrebno ob upoštevanju te določbe zavrniti.

Če obstajajo izjeme, se dostop do podatka kot informacije javnega značaja po določbah ZDIJZ zavrne ne glede na to, ali prosilec tak podatek potrebuje za varstvo svojih pravic in pravnih koristi. Zavrnitev dostopa do podatka po določbah ZDIJZ, ker obstaja ena izmed izjem za njegovo javno razkritje, sama po sebi ne pomeni, da posameznik tega podatka v drugem postopku, v katerem lahko uveljavlja varstvo svoje pravice oziroma pravne koristi, ne bi mogel pridobiti, pomeni le, da ne gre za informacijo javnega značaja.

I U 1876/2017-8 z dne 3. april 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - lex specialis - izjeme od dostopa - pravna podlaga za dostop do informacij javnega značaja

Zveza: - ZDIJZ - člen 6, 6/1 in Zakon o trgu finančnih instrumentov (ZTFI) - člen 488, 488/1.

Jedro:

Po presoji sodišča iz citirane določbe prvega odstavka 488. člena ZTFI jasno izhaja, da tožnik oziroma člani njegovega sveta in tam zaposleni direktor ter revizorji in drugi strokovnjaki niso dolžni varovati tistih informacij, ki so javno dostopne tako po tem zakonu (torej ZTFI), kot po drugem zakonu, med katere je po mnenju sodišča šteti tudi ZDIJZ. Da bi bil izrecno ZDIJZ glede na ZTFI izvzet, namreč ZTFI izrecno ne določa. Kolikor bi namreč ZTFI želel izključiti uporabo določb ZDIJZ v zvezi z dostopom do informacij javnega značaja v teh postopkih, bi to moral izrecno določiti. Sicer pa sodišče poudarja, da tudi tožnik sam ni navedel določb, ki bi izrecno izključile uporabo ZDIJZ v postopkih po ZTFI.

Da bi bil ZTFI v odnosu do ZDIJZ v zvezi z dostopom do informacij javnega značaja specialen predpis, pa tudi po mnenju sodišča ne drži. Gre namreč za predpisa z različnim namenom, ki nista v položaju specialnosti in splošnosti, temveč urejata drugačno pravno materijo. To pomeni, da je v vsakem konkretnem primeru zahteve za dostop do informacij javnega značaja treba presoditi, ali obstaja obveznost tožnika po ZDIJZ za razkritje določenih informacij. V zvezi s tem pa sodišče ugotavlja, da tožnik sam tekom postopka ni navedel, da bi po ZDIJZ obstajali razlogi oziroma izjeme, zaradi katerih sporne informacije - opozorila ne bi smel razkriti oziroma posredovati prosilcu.

Dolžnost tožnika za objavo določenih podatkov po 146.a in 146.b členu ZTFI je drugačna od njegove dolžnosti za posredovanje določenih informacij na zahtevo prosilca, vloženi v postopku dostopa do informacij javnega značaja. Gre torej za dve različni informacijski obveznosti tožnika po različnih zakonih, ki se ne izključujeta.

I U 1647/2017-29 z dne 6. marec 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - javno naročanje - poslovna skrivnost - podatki o porabi javnih sredstev

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-2, 6/3, 6/3-1; Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) - člen 35, 35/1, 35/2; ZGD-1J Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (2017) - člen 39, 39/3 in ZUP - člen 14.

Jedro:

Postopek po ZDIJZ je samostojen postopek, ločen od postopka javnega naročanja po ZJN-3. Prosilec je navedena dva dokumenta zahteval v postopku dostopa do informacij javnega značaja po ZDIJZ, v katerem velja načelo prostega dostopa v skladu s prvim odstavkom 5. člena tega zakona, po katerem so informacije javnega značaja prosto dostopne pravnim ali fizičnim osebam. To pomeni, da je toženka v izpodbijani odločbi ravnala pravilno, ko je prvostopenjskemu organu z izpodbijano odločbo naložila, da prosilcu v okviru predmetnega postopka po ZDIJZ omogoči vpogled v navedena dokumenta.

Podatki, katerih razkritje zahteva prosilec po ZDIJZ v tem postopku, to so navedeni dokumenti iz tehnične dokumentacije za avtomatsko puško Heckler & Koch GmbH G36K, predstavljajo specifikacijo ponujenega blaga oziroma podatke, ki so vplivali na razvrstitev ponudbe v okviru drugih meril in so tako po zakonu (prej citiranem drugem odstavku 35. člena ZJN-3) javni.

S predloženimi dokazili o izpolnjevanju zahtevanih tehničnih značilnosti ponujenega blaga ponudniki dokazujejo, da blago ustreza zahtevam iz razpisne dokumentacije. Iz povedanega sledi, da gre za podatke, ki so vplivali na razvrstitev ponudbe v okviru drugih meril oziroma zahtev iz razpisne dokumentacije. Čim pa je tako, gre po določbi drugega odstavka 35. člena ZJN-3 za podatke, ki so javni.

I U 2678/2017-42 z dne 26. februar 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - poslovna skrivnost - poročilo - emisije - okoljski podatki - bistvena kršitev določb postopka

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/3, 6/3-2; Zakon o varstvu okolja (ZVO-1) - člen 110, 110/2, 110/2-5 in Uredba o odpadni električni in elektronski opremi (2015) - člen 33, 33/4, 33/4-2.

Jedro:

Do vprašanja, ali je poročilo o finančnem poslovanju neke gospodarske družbe v delu, ki se nanaša na stroške zbiranja in obdelave odpadkov, možno enačiti s pojmom poročila, povezanega s kvaliteto okolja, v katerem živimo, ki je bistveno za odločitev v tej zadevi, se toženka v izpodbijani odločbi ni argumentirano opredelila. Sodišče ne pritrjuje toženkinemu stališču, da količina oziroma vrednost finančnih sredstev oziroma stroškov vselej sovpliva na okoljske odločitve, ker naj bi se v zvezi s tem zastavljalo vprašanje, ali ni zaradi želje po čim manjših stroških zanemarjen del ravnanja z odpadki, ki mora ustrezati okoljevarstvenim zahtevam. Meni namreč, da bi določene gospodarske družbe lahko (tudi) z manj stroški še vedno učinkovito opravljale svojo dejavnost ravnanja z odpadki. Toženka tako ni v zadostni meri pojasnila, zakaj naj bi bil tudi podatek iz finančnega poročila okoljski podatek. To pa pomeni, da izpodbijana odločba v bistvenem delu ni dovolj obrazložena, da bi se jo dalo preizkusiti, kar predstavlja bistveno kršitev pravil postopka.

Smisel tega, da so okoljski podatki v skladu z 2. alinejo tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ absolutno javni, je v tem, da je javnost seznanjena, kakšna je kvaliteta okolja, v katerem živimo. Poročilo v zvezi z odpadki bi se lahko štelo za okoljski podatek, če bi iz njega izhajal vpliv odpadkov na okolje. To bi bila na primer poročila o količini in vrsti odpadkov, njihovem shranjevanju ipd. S tem v zvezi se torej postavlja vprašanje, ali je poročilo o finančnem poslovanju neke gospodarske družbe v delu, ki se nanaša na stroške zbiranja in obdelave odpadkov, možno enačiti s pojmom poročila, povezanega s kvaliteto okolja, v katerem živimo.

I U 1020/2017-24 z dne 20. februar 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - stranski udeleženec - varstvo osebnih podatkov

Zveza: ZUP - člen 143, 143/1.

Jedro:

Po mnenju sodišča bi bilo pri presoji, ali je podana katera od zatrjevanih izjem po ZDIJZ za dostop do zahtevanih podatkov, v konkretnem primeru treba upoštevati tudi (subjektivno) mnenje prizadetega tožilca oziroma tožilke glede razkrivanja podatkov o njegovem imenu in priimku v fazi predkazenskega postopka. To pomeni, da bi morala toženka tožilca oziroma tožilce, na katere se zahtevani podatki

nanašajo, vključiti v pritožbeni postopek. To velja še toliko bolj, ker je toženka bistveno spremenila argumentacijo in stališča iz prvostopenjske tožnikove odločbe in pritožbi prosilca ugodila ter mu omogočila dostop do zahtevanih podatkov.

V obravnavani zadevi je sporno ali s strani prosilca zahtevani podatki, in sicer kateri tožilec vodi kazenski postopek zoper vrsto zdravnikov in ime tožilca oziroma tožilke v zadevi predstavljajo prosto dostopno informacijo javnega značaja oziroma ali obstaja izjema po ZDIJZ, in sicer po 5.a členu tega zakona oziroma po 6. in 11. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, na kar se sklicuje tožnik v tem postopku.

I U 2831/2017-14 z dne 13. februar 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - dokument v zvezi z notranjim delovanjem organa - bilateralna pogodba

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-1.

Jedro:

Ne gre za podatek iz dokumenta, ki je sestavljen v zvezi z notranjim delovanjem organa, saj je bila korespondenca med obema subjektoma že vzpostavljena, kar pomeni, da je komunikacija med obema organoma obeh držav že stekla in zato že po jezikovni razlagi ne more iti za informacijo, ki bi bila pretežno sestavljena v zvezi z notranjim delovanjem tožeče stranke. O notranjem delovanju je možno govoriti do tistega trenutka, preden je bila poslana uradna elektronska pošta organu druge države.

IV U 202/2017-19 z dne 6. februar 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - poslovna skrivnost - test javnega interesa

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/2, 6/3.

Jedro:

Sodišče se pridružuje ugotovitvi tožene stranke, da test javnega interesa zahteva premišljeno tehtanje med javnim interesom za razkritje zahtevanih informacij in interesom, ki ga zasleduje prizadeta stranka, da se dostop do zahtevanih informacij omeji. Prav tako sodišče sledi ugotovitvi tožene stranke, da je Agencija za energijo izdala soglasje k izhodiščni ceni toplote za daljinsko ogrevanje na podlagi metodologije, določene v Aktu o metodologiji za oblikovanje cene toplote za daljinsko ogrevanje. Vendar pa sodišče kot nesporno ugotavlja, da predstavljajo bistveno okoliščino pri presoji utemeljenosti izhodiščne cene, h kateri je navedena agencija podala soglasje, vhodni podatki prizadete stranke. Ne glede na dejstvo, da soglasje k izhodiščni ceni toplote za daljinsko ogrevanje poda strokovni organ po veljavni metodologiji, sodišče ugotavlja, da v primeru, če se tožeči stranki odreče pridobitev vseh tistih podatkov, ki jih potrebuje za presojno pravilnosti določitve izhodiščne cene toplote za daljinsko ogrevanje, ni vzpostavljen zadosten in transparenten nadzor nad določanjem izhodiščne cene, katerega temelj so vhodni podatki prizadete stranke.

Javni interes, ki ga zasleduje tožeča stranka, je po presoji sodišča izkazan v interesu številnih uporabnikov javne službe zagotavljanja toplotne energije v Šaleški dolini, tako gospodinjstev kot uporabnikov poslovnega in industrijskega odjema (po neprerekanem tožbenem zatrjevanju gre za 33.000 uporabnikov gospodinjstev in 600 uporabnikov poslovnega in industrijskega odjema), ki ne morejo koristiti drugega vira toplotne energije, pri tem pa cena proizvodnje toplote nedvomno pomembno vpliva na izvajanje te javne službe. Po presoji sodišča tem uporabnikom ni mogoče odreči pravice izvedeti, kakšna je podlaga za izračun cene toplotne energije, za kar je potrebno razkritje določenih informacij. Tožeča stranka na podlagi 21. člena Zakona o lokalni samoupravi v okviru svojih pristojnosti ureja, upravlja in skrbi za lokalne javne službe, pri čemer je z Odlokom o lokalnih gospodarskih javnih službah Mestne občine Velenje v petem odstavku 11. člena določeno, da bo oskrba s toplotno energijo zagotavljala preko javnega podjetja, to je Komunalnega podjetja Velenje, katere večinska lastnica je. Tako sodišče v nasprotju s toženo stranko ocenjuje, da glede na navedeno obstajajo močni in konkretni argumenti za razkritje zahtevanih informacij, ki predstavljajo dodano vrednost za širšo javnost, pri čemer po presoji sodišča ne gre zgolj za zgoraj navedene uporabnike, ampak tudi širšo družbeno skupnost, kateri je v interesu transparentno poslovanje tovrstnih družb, ki so v izključni državni lasti, in posledično ustrezno zagotavljanje navedene gospodarske javne službe, ki je v delu, ki se nanaša na zahtevane informacije, s tem tesno povezana. Tako sodišče ocenjuje, da je podana podlaga za izkazan javni interes tožeče stranke za razkritje potrebnih podatkov, ki glede na

navedene argumente pretehta nad interesom prizadete stranke, da iz razloga poslovne skrivnosti teh podatkov ne razkrije.

I U 313/2017-13 z dne 9. januar 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - absolutna bistvena kršitev določb postopka - stranski udeleženec - pravni interes

Zveza: ZDIJZ - člen 5, 5/5, 6, 6/1, 6/3 in ZUP - člen 43, 43/1, 43/2, 237, 237/2, 237/2-7.

Jedro:

Toženka bi morala dokazno ovrednotiti obravnavano zahtevo prosilca v povezavi z njegovimi drugimi ravnanji, ki izhajajo iz navedb tožnika v postopku, in podati dokazno oceno, ali je na tej podlagi mogoče razbrati prosilčev očitno šikanozni namen, ob upoštevanju restriktivne razlage določbe petega odstavka 5. člena ZDIJZ. Pri tem bi morala tudi dokazno ovrednotiti navedbo tožnika, da je prosilec zahteval podatke o B.B. po tem, ko je prejel odločbo, s katero mu je ta kot uradna oseba, pooblaščenca za dostop do informacij javnega značaja, zavrnila njegovo zahtevo za dostop do podatkov o državnem tožilcu E.E. Vendar pa toženka v izpodbijani odločbi tega ni storila, zato se izpodbijane odločbe ne da preizkusiti.

V obravnavani zadevi je sporno, ali je predmetna zahteva prosilca za dostop do informacij javnega značaja, to je do podatkov o plačah za mesece januar do avgust 2016 ter do fotokopij diplome in spričevala o opravljenem strokovnem izpitu - šikanoznega značaja. Ni pa spora o tem, da gre za podatke javnega uslužbenca, . Prav tako ni sporno, da s strani prosilca zahtevani podatki predstavljajo podatke o porabi javnih sredstev (to je podatke o plačah) in tudi podatke, povezane z opravljanjem delovnega mesta javnega uslužbenca (fotokopija diplome in spričevala o opravljenem strokovnem izpitu).

Vendar sodišče v obravnavani zadevi meni, da bi zahteva prosilca za dostop do zahtevanih podatkov v okoliščinah tega primera lahko predstavljala očitno zlorabo pravice dostopa do informacij javnega značaja oziroma očitno šikaniranje v smislu petega odstavka 5. člena ZDIJZ. Ta določa, da lahko organ prosilcu izjemoma zavrne dostop do zahtevane informacije, če prosilec z eno ali več funkcionalno . povezanimi zahtevami očitno zlorabi pravico dostopa do informacij javnega značaja po tem zakonu oziroma je očitno, da so zahteva ali zahteve šikanoznega značaja. Pri tej presoji je treba v konkretnem primeru sicer upoštevati prej citirani tretji odstavek 6. člena ZDIJZ, zato je standard dokazovanja očitne zlorabe pravice dostopa do informacij javnega značaja oziroma očitnega šikaniranja temu ustrezno visok. Povedano drugače: glede na dikcijo petega odstavka 5. člena ZDIJZ je zavrnitev zahteve za dostop do informacij javnega značaja v tam urejenih primerih izjemna in izjeme je treba že v načelu razlagati restriktivno.

S tem v zvezi je tudi pomembno, da bi toženka omogočila osebi, na katero se zahtevani podatki nanašajo, to je da se opredeli do navedb prosilca in tožnika v tem postopku. V konkretnem primeru bi bilo tako treba upoštevati celoten kontekst zahteve prosilca in v to sodi tudi (subjektivno) mnenje prizadetega javnega uslužbenca glede razkrivanja podatkov o njegovih plačah in potrdil o izobrazbi oziroma okoliščin podajanja zahteve s strani prosilca. To pa pomeni, da bi morala toženka javnega uslužbenca, na katerega se zahtevani podatki nanašajo, vključiti v pritožbeni postopek. To velja še toliko bolj, ker je toženka bistveno spremenila argumentacijo in stališča iz prvostopenjske tožnikove odločbe in pritožbi prosilca v pretežnem delu ugodila ter mu omogočila dostop do zahtevanih informacij.

I U 2040/2017-12 z dne 9. januar 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - zavrženje vloge - odločanje o isti stvari - ista upravna zadeva

Zveza: ZUP - člen 129, 129/1, 129/1-4

Jedro:

Sodišče meni, da je prvostopenjski organ pravilno ugotovil, da je bilo o isti upravni zadevi že odločeno. Iz navedenega razloga so bile podane okoliščine, zaradi katerih je moral tožnikovo zahtevo zavreči. V postopku po ZDIJZ se lahko ugotavlja le to, ali dokumenti pri zavezancu obstajajo v materializirani obliki. V tem postopku se ne more ugotavljati, ali organ neupravičeno ne razpolaga z zahtevanimi dokumenti. Informacijski pooblaščenec se v tovrstnih postopkih ne more spuščati v presojo zakonitosti ravnanj zavezancev, ki z določenimi dokumenti ne razpolagajo.

I U 881/2017-94 z dne 9. januar 2019

Institut: dostop do informacij javnega značaja - v poslovni register vpisani podatki - upravičene osebe - osebni podatki - fizične osebe

Zveza: Zakon o sodnem registru - člen 7, Zakon o Poslovnem registru Slovenije- člen 22; ZDIJZ - člen 6, 6/6, 6/6-4 ter Direktiva 2003/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o ponovni uporabi informacij javnega sektorja - člen 3.

Jedro:

Naslovi prebivališč oseb, ki so vpisani pri posameznih subjektih vpisa v poslovni register, so sicer res javni podatki, ki pa so na spletni strani AJPES dostopni le na točno določen način. Pri dostopu do podatka o naslovu prebivališča določene osebe, kot pravilno ugotavlja tožnica v tožbi, mora zainteresirana oseba vedeti, v katerem subjektu je ta oseba udeležena kot ustanovitelj, družbenik, zastopnik ali član organa nadzora. Način dostopa do teh podatkov je določen z določenimi omejitvami. Posredovanje imen in priimkov hkrati z njihovimi naslovi bi bilo tako v nasprotju z navedenimi določili. Če bi prvostopenjski organ posameznemu prosilcu zagotovil podatke o naslovih prebivališč vseh fizičnih oseb iz poslovnega registra - družbenikov, zastopnikov in članov organa nadzora - bi mu s tem omogočil dostop do vseh podatkov o navedenih fizičnih osebah brez sicer zahtevane kombinacije podatkov. Tudi če bo stranka z interesom A. d.o.o. omogočila na svoji aplikaciji ... vpogled tako, kot določa zakonodaja glede vpogleda v poslovni register, pa ni dopustno, da pa bi sama pridobivala od AJPES-a podatke na način, ki ga oba zakona ne omogočata.

5.1.2 Izdane v letu 2020

III U 28/2020-33 z dne 11. november 2020

Institut: dostop do informacij javnega značaja - poslovna skrivnost - okoljski podatki

Zveza: ZDIJZ - člen 6/3 in Zakon o varstvu okolja (ZVO-I) - člen 3, 13/1, 13/2, 18/3, 110/2, 110/3.

Jedro:

Očitno je, da priloga "situacijski načrt" predstavlja le dodatno pojasnilo k odločbi, na kateri je v grafični obliki prikazano območje pridobivanja, ki ga določa dopolnilna odločba in da ta priloga ni namenjena izdelovanju rudarskega projekta ali varnemu izvajanju rudarskih del. Prilogo k dopolnilni odločbi, ki dodatno pojasnjuje predmet same odločbe, je treba obravnavati kot sestavni del odločbe, saj odločbe brez nje ni mogoče v celoti razumeti niti izvajati in nadzirati. Organ bi moral zato prosilcu posredovati tudi ta dokument.

Poleg tega gre v zvezi z zahtevanim dokumentom tudi za okoljski podatek, ki je absolutno javen na podlagi 2. alineje tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ. Podatki o pridobivalnem prostoru za izkoriščanje mineralov, ki so naravna dobrina in so del predmetne odločbe upravnega organa, s katerim se dovoljuje izkoriščanje dobrin, so torej okoljski in s tem javni podatki.

I U 1544/2018-51 z dne 7. oktober 2020

Institut: dostop do informacij javnega značaja - poslovna skrivnost - osebni podatek

Zveza: ZDIJZ - člen 4.

Jedro:

Informacije javnega značaja so lahko ob upoštevanju 4. člena ZDIJZ vse informacije, ki so kakorkoli povezane z upravljanjem in dajanjem v najem navedene nepremičnine. Neločljiva medsebojna povezanost določb zahtevanih pogodb pa po naravi stvari, ob pravilnem upoštevanju varstva osebnih podatkov, po presoji sodišča narekuje razkritje njihove celotne vsebine. Le na ta način je namreč zadoščeno navedenima načeloma javnosti in preglednosti pri ravnanju s stvarnim premoženjem samoupravnih lokalnih skupnosti.

I U 1512/2018-14 z dne 23. september 2020

Institut: dostop do informacij javnega značaja - ostali sodni postopki - osebni podatek - test interesa javnosti

Zveza: Ustava RS - člen 22. in 39. in Zakon o kazenskem postopku (ZKP) - člen 128.

Jedro:

Tožnik zahteva dostop do informacij iz spisov kazenskega postopka. Vrhovno sodišče je že presodilo, da pravno podlago za to daje 128. člen ZKP, ki ne ureja zgolj upravičenj strank kazenskega postopka, temveč tudi vsake druge osebe, ki ima opravičen interes (prvi odstavek) in ga izkaže pred pristojnim organom (drugi odstavek). Ta zakon torej ureja posebna pravila za dostopanje do navedenih informacij ter vsebuje v zvezi s tem tudi tem postopkom ter pravicam oseb, ki so v njih, posebej prilagojene omejitve. To pomeni, da 128. člen ZKP določa tako omejitve kot tudi način uresničevanja ustavne pravice do informacije javnega značaja ob upoštevanju specifičnega področja kazenskega postopka. Navedena določba je torej v funkciji uresničevanja več različnih ustavnih pravic (22. člena, 39. člena Ustave itd.). Zato se ZDIJZ lahko uporabi le glede dostopa do tistih podatkov, ki so bili pridobljeni ali sestavljeni zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim, ki niso v sodnih spisih.

Ob upoštevanju navedenih izhodišč je tožena stranka svojo odločitev oprla na zmotno razlago materialnega prava. Ker je zahtevana obrazložitev navedene sodbe del kazenskega spisa, bi namreč morala za odločitev v zadevi uporabiti 128. člen ZKP, ki urejata pridobitev informacij v zvezi s kazenskimi postopki.

I U 1138/2017-18 z dne 2. september 2020

Institut: dostop do informacij javnega značaja - prepoved razvrščanja šol – matura - ali dokument obstaja

Zveza: ZDIJZ - člen 4, 4/1 in Zakon o maturi (2003) - ZMat - člen 18a.

Jedro:

Če je uporaba podatkov v elektronski obliki iz podatkovne zbirke, s katero razpolaga organ, in njihovo povezovanje v dokument prepovedano samemu organu, od njega ni mogoče zahtevati, da to omogoči prosilcu za dostop do navedenih informacij oziroma da mu tak dokument posreduje. ZMat v tretjem odstavku 18.a člena določa, da se podatki iz letne analize o kakovosti mature ne smejo uporabiti za razvrščanje šol. Prav zaradi te zakonske prepovedi tožeča stranka niti sama ne more dostopati do zaprosenih podatkov na način, da bi s temi podatki razpolagala in jih v vsakem trenutku lahko komurkoli posredovala kot informacijo javnega značaja. Prav zato, ker z njimi ne sme razpolagati, jih tudi nima oziroma je v konkretnem primeru bilo mogoče do njih priti šele na podlagi določenih računalniških operacij s pomočjo strokovne pomoči informatika, kar je trajalo dlje časa. Če tožeča stranka nekega dokumenta ne sme kreirati, potem ga ne sme kreirati niti na zahtevo prosilca, ki bi od nje to terjal po določenih ZDIJZ.

V obravnavanem primeru med strankama ni sporno, da tožnik razpolaga z računalniškim sistemom, v katerem se vodijo podatki o maturi v elektronski obliki; da je mogoče povezavo med podatki, ki jo želi stranka z interesom pridobiti, oblikovati z uporabo računalniških orodij, ki so povezana z obstoječo zbirko podatkov, kar je storila tudi tožena stranka na ogledu in camera; da takega dokumenta ni mogoče pripraviti takoj, ampak je za to informatik tožene stranke potreboval čas (sporno je, koliko časa je potreboval). Na podlagi navedenega je po mnenju sodišča mogoče zaključiti, da dokument v obliki, ki bi omogočala njihovo medsebojno primerjavo, kot to želi stranka z interesom, in ki bi se ji ga lahko takoj posredovalo, ne obstaja, pač pa je potrebno uporabiti več računalniških ukazov. Sodišče se s tem v zvezi strinja s stališčem tožnika, da pri njej zahtevani dokument ni v materializirani obliki, ampak ga je možno šele pridobiti z dodatno vloženim trudom, porabljenim časom in specifičnim strokovnim znanjem (informatika) ravno zaradi tega ker ZMat v 18.a členu tožeči stranki hrambo takih informacij izrecno prepoveduje, saj tretji odstavek 18.a člena ZMat določa, da se podatki iz letne analize o kakovosti mature ne smejo uporabiti za razvrščanje šol.

Po mnenju sodišča je pri tem potrebno pojasniti, da je prepoved posredovanja podatkov po 18.a členu ZMat potrebno obravnavati ločeno od določil ZDIJZ, ki se nanašajo na izjeme od proste dostopnosti informacij javnega značaja. Zaradi tega se sodišče ne strinja ne s toženo stranko, kolikor meni, da je potrebno 18.a člen ZMat obravnavati tudi v kontekstu izjem od prosto dostopnih informacij javnega značaja (po 11. točki 1. odstavka 6. člena ZDIJZ). V ZDIJZ so sicer določene nekatere izjeme, vendar pa je treba upoštevati tudi to, da so lahko pravne omejitve, ki jih ZDIJZ ne določa, določene tudi v nekaterih drugih področnih zakonih, ki izrecno preperečujejo, da bi se informacije, izvirajoče iz delovnega področja organa, sploh lahko nahajale v obliki dokumenta pri tožniku.

I U 2709/2017-19 z dne 22. julij 2020

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - motnje pri delovanju organa - avtorsko delo

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-11, 25, 25/2.

Jedro:

Sodišče tudi v primeru, če bi presodilo, da so navedbe tožnice glede vprašanja, ali zahtevani podatki izhajajo iz dokumenta, ki je bil sestavljen v zvezi z tožničnim notranjim delovanjem oziroma dejavnostjo, utemeljene, tožbi ne bi moglo ugoditi, saj tožnica ne izpodbija ugotovitve iz izpodbijane odločbe, da razkritje teh podatkov ne bi povzročilo motnje pri delovanju oz. dejavnosti organa, ki je drugi kumulativni pogoj za obstoj izjeme iz 11. točke 1. odstavka 6. člena ZDIJZ. V obravnavani zadevi je tožena stranka kot drugostopenjski organ spremenila zavrnilno odločbo tožnice kot prvostopenjskega upravnega organa ter prosilcu omogočila dostop do zahtevanih informacij javnega značaja. Glede na določbo 2. odstavka 25. člena ZDIJZ je bila tožena stranka ob tem dolžna (tudi brez navedb tožnice v tej smeri) preveriti, ali je zahtevana informacija zavarovana skladno z zakonom, ki ureja avtorsko in sorodne pravice, in ali je imetnik pravic tretja oseba.

I U 1056/2018-10 z dne 31. maj 2020

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - tajni podatki - materialni pogoj

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-1 in Zakon o tajnih podatkih (ZTP) - člen 5.

Jedro:

Informacijski pooblaščenec je pravilno ugotovil, da je zahtevani dokument označen s stopnjo tajnosti zaupno, tajni podatki pa predstavljajo izjemo do dostopa do podatkov po 1. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. Vendar pa je nadalje Informacijski pooblaščenec tudi pravilno ugotovil, da je sicer podan formalni kriterij za določitev dokumenta za tajnega, ne pa tudi materialni kriterij. Tožeča stranka namreč ni izkazala, da bi z razkritjem zahtevanega dokumenta (očitno lahko) nastale škodljive posledice na enem izmed področij, navedenih v 5. členu ZTP.

Tožeča stranka ni niti specificirala področja, kamor naj bi škodljive posledice lahko segale in še manj take posledice na navedenih področjih v oceni predvidela. Zgolj verjetnost obstoja gospodarske škode (zaradi morebitne nepodelitve navedenih nepovratnih sredstev projekta oziroma višjih cen ponudb pri javnih naročilih) namreč ne zadošča za določitev stopnje tajnosti po 5. členu ZTP, ne da bi se hkrati to nanašalo na našeta interesna področja iz 5. člena ZTP.

I U 710/2019-10 z dne 20. maj 2020

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - podatki, ki bi škodovali izvedbi postopka

Zveza: ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-6 in Sodni red - člen 11.

Jedro:

Glede na dejstvo, da je bila obtožnica v obravnavani zadevi že predstavljena na javni glavni obravnavi, bi bila tožba lahko utemeljena le, če bi tožnica dokazala, da bi lahko imelo posredovanje kopije obtožnice prosilcu drugačne posledice od predstavitve obtožnice na glavni obravnavi. Tožnica pa ne le, da tega ne zatrjuje, temveč celo sama navaja, da ne vidi, kako bi lahko zahtevane informacije drugače in bolje obveščale javnost od že prosto dostopnih informacij, ki so bile v času javnih obravnav javno dostopne. Tretjega odstavka 11. člena Sodnega reda ni mogoče razlagati na način, da ureja vse načine dostopa javnosti do informacij iz obtožnega akta skozi celoten potek kazenskega postopka.

I U 1142/2019-27 z dne 20. maj 2020

Institut: dostop do informacij javnega značaja - ista upravna zadeva - zavrženje vloge - stranka v postopku upravnega spora

Zveza: ZUP - člen 129, 129/1, 129/1-4 in Zakon o upravnem sporu (ZUS-1) - člen 17, 17/1, 36, 36/1, 36/1-3.

Jedro:

Sodišče meni, da je prvostopenjski organ pravilno ugotovil, da je bilo o isti upravni zadevi že odločeno. Iz navedenega razloga so bile podane okoliščine, zaradi katerih je moral prvo tožnikovo zahtevo zavreči.

V postopku izdaje prvostopenjskega akta drugo tožnica B.B. ni bila stranka postopka, saj ni sprožila postopka in tudi drugostopenjska odločba je odločba o pritožbi prvo tožnika in je bila vročena njemu, ne pa drugo tožnici. V tem upravnem sporu torej drugo tožnica ne more biti stranka, zato je bila tožba v tem delu zavržena.

I U 930/2019-18 z dne 20. maj 2020

Institut: dostop do informacij javnega značaja - izjeme od dostopa do informacije javnega značaja - motnje pri delovanju organa - podatki, ki bi škodovali izvedbi postopka - predkazenski postopek - državni tožilec

Zveza: ZDIJZ - člen 5, 5a, 6, 6/1, 6/1-6, 6/1-11. ZDT-1 člen 2, 2/1, 181. Zakon o medijih (Zmed) - člen 45, 45/5.

Jedro:

Medijski pritisk po presoji sodišča ne predstavlja motnje v delovanju organa. Tudi če je poročanje medijev o delu posameznega tožilca negativno in pri njem povzroči razburjenje oz. razmišljanje o odzivu javnosti na takšno poročanje, gre pri tem še vedno zgolj za dogajanje v duševni (intimni) sferi posameznika, kar samo po sebi ne more predstavljati motnje v delovanju organizacije, v kateri je ta zaposlen. Stanje, v katerem je oseba, zoper katero se vodi postopek, seznanjena z identiteto državnega tožilca, ki je nosilec pregona zoper njo, prej ali slej nastopi skoraj v vsakem kazenskem postopku (če ni preiskovanje kaznivega dejanja ustavljeno v dovolj zgodnji fazi postopka). Takšno stanje torej samo po sebi ne more predstavljati motnje v delovanju tožnice. Tožba bi tako v tem delu lahko bila uspešna le v primeru, če bi tožnica dokazala, da ima faza predkazenskega postopka določene značilnosti, zaradi katerih ima razkritje identitete državnega tožilca v njej povsem drugačne posledice kot v kasnejših fazah postopka.

Test javnega interesa lahko pripelje zgolj do razkritja neke informacije, ki bi bila sicer kot izjema izključena iz prostega dostopa, ne more pa povzročiti, da nekega prosto dostopnega podatka zaradi šibkega javnega interesa za njegovo razkritje ne bi bilo treba razkriti kljub neizpolnjevanju zakonskih kriterijev za izjemo od prostega dostopa. Dejstvo, da procesna dejanja v predkazenskem postopku v skladu z ZKP niso javna, pomeni, da so na njih lahko prisotne le vabljene stranke. Ne pomeni pa, da so vsi podatki, ki nastanejo v nejavnih fazah postopka, tajni in tako izvzeti iz prostega dostopa po ZDIJZ.

6.2 SODBA VRHOVNEGA SODIŠČA RS⁷

X Ips 4/2020 z dne 27. maj 2020

Institut: dopuščena revizija - dostop do informacij javnega značaja - podatki, ki pomenijo izjemo glede dostopa do informacij javnega značaja - državno tožilstvo - zavrženje kazenske ovadbe - kazenski pregon - zahteva za preiskavo - podatki, ki bi škodovali izvedbi postopka - dovolitev vpogleda v sodni spis - pravica do pregleda in prepisovanja spisa - zloraba pravice do dostopa do informacij javnega značaja - lex specialis - zmotna uporaba materialnega prava - ugoditev reviziji - pristojnost za odločanje - redni upravni spor

Zveza: Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES - člen 55, 55/3; Ustava Republike Slovenije (URS) - člen 39, 39/2; ZDIJZ - člen 6, 6/1, 6/1-5, 6/1-6, 6/1-7, 6/1-8; ZKP - člen 128, 128/1, 128/2; Zakon o državnem tožilstvu (ZDT-1) - člen 181; Zakon o pravnem postopku (ZPP) - člen 150 in ZUS-1 - člen 2, 94, 94/1.

Jedro:

Pri dostopu do informacij imajo posebna določila področne (procesne) zakonodaje glede možnosti oseb za vpogled v spise sodišč in drugih pristojnih organov značaj specialne ureditve (lex specialis) glede na določbe ZDIJZ. To se nanaša tudi na kazenski pregon in informacije, ki se nahajajo v tožilskih oziroma sodnih spisih v (pred)kazenskih zadevah. ZDIJZ se lahko kot splošnejši predpis uporablja le v tistih primerih in v zvezi z dostopom do tistih informacij, do katerih dostop ni urejen z navedenimi specialnimi zakoni. V obravnavanem sporu to pomeni, da se ZDIJZ lahko uporabi le glede dostopa do tistih podatkov, ki so bili pridobljeni ali sestavljeni zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim, ki se ne nahajajo v sodnih ali državno-tožilskih spisih.

6.3 SODBE USTAVNEGA SODIŠČA RS IN SODIŠČA EVROPSKE UNIJE

V tem obdobju nismo zasledili sodbe Ustavnega sodišče Republike Slovenije ali Sodišče Evropske unije, ki bi se nanašale na področje dostopa do informacij javnega značaja. Se pa sodbe, ki sta jih v preteklosti izdali omenjeni sodišči, redno uporabljajo pri odločanju zavezancev za dostop do informacij javnega značaja, Informacijskega pooblaščenca Republike Slovenije, Upravnega sodišča Republike Slovenije in Vrhovnega sodišča Republike Slovenije.

⁷ <https://www.ip-rs.si/informacije-javnega-zna%C4%8Daja/sodbe-vrhovnega-sodi%C5%A1%C4%8Da>